

**ANKARA'DAKİ MOBİLYA VE DEKORASYON İŞLETMELERİNİN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Ayşe İlkay ÜSTÜNER

**YÜKSEK LİSANS
MOBİLYA VE DEKORASYON EĞİTİMİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT 2010

ANKARA

Ayşe İlkay ÜSTÜNER tarafından hazırlanan ANKARA'DAKİ MOBİLYA VE DEKORASYON İŞLETMELERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Rahmi ARAS .....
Tez Danışmanı, Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Kemal YILDIRIM .....
Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi, Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Rahmi ARAS .....
Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi, Gazi Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah TOGAY .....
Endüstriyel Teknoloji Eğitimi, Gazi Üniversitesi

Tarih: 10 / 02 / 2010

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Bilal TOKLU .....
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdür

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Ayşe İlkay ÜSTÜNER

**ANKARA'DAKİ MOBİLYA VE DEKORASYON İŞLETMELERİNİN
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ayşe İlkay ÜSTÜNER

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Şubat 2010

ÖZET

Bu çalışmada; Ankara'da bulunan mobilya ve dekorasyon firmalarının hangi alanlarda çalıştığı ve ne gibi problemlerle karşılaştığına yönelik mevcut durumun saptanması ve tespit edilen problemlerin çözümüne katkı sağlayacak önerilerin getirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Ankara'da tesadüfi olarak seçilen 51 adet işletmeye 'araştırma anketi' uygulanmıştır. Bu anketlerden 24 tanesi Siteler bölgesindeki işletmelerde, 27 tanesi de Çankaya bölgesindeki işletmelerde yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, mobilya ve dekorasyon firmalarının temel sorunları, hammadde yetersizliği, hammaddelerde ve üretimde standartların olmaması, teknolojik yeniliklere ulaşamama, tasarımlarda çoğunlukla katalog ve internetteki sitelerde bulunan ürünlerin taklit edilmesi, siparişe bağlı işlerde düzenli bir üretim planlamasının yapılamaması, yaratıcı ve üretken elemanların eksikliği ve yetersizliği, etkili tanıtım için kaynak ayrılamaması, kriz ortamı nedeniyle mali açıdan karşılaşılan sorunlar saptanmıştır. Sonuç olarak, güncel çalışma koşullarına uygun ve özgün tasarımlar; dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeler, beğeniler göz önüne alınarak yapılmalı, araştırma ve geliştirme birimleri kurulmalıdır. İletişim dünyasındaki gelişmeler, küçük işletmelerin büyük firmaları taklit

ederek yaşamlarını sürdürmelerine neden olmaktadır. Bunu önlemek için yasal düzenlemeler getirilmelidir.

Bilim Kodu : 711.3.023

**Anahtar Kelimeler : Mobilya, İşletme, Tasarım, Mobilya
İşletmelerinin Sorunları**

Sayfa Adedi : 98

Tez Yöneticisi : Yrd.Doç.Rahmi ARAS

**THE PROBLEMS ENCOUNTERED BY THE FURNITURE AND
DECORATION FIRM IN ANKARA AND THEIR SOLUTION PROPOSAL**

(M.Sc. Thesis)

Ayşe İlkay ÜSTÜNER

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

February 2010

ABSTRACT

In this study; the aim is to determine in which fields the furniture and decoration firms work and what kind of problems they encounter and after determining the problem the purpose is to bring solution proposals to the problems that the sector is faced with. With this purpose, a “research survey” was made within 51 randomly chosen businesses in Ankara. 24 of these surveys were made in businesses at the region of Sıteler and 27 were made within the region of Çankaya. According to the results of the survey the main problems of the furniture and decoration firms consists of insufficiency of raw materials, the fact that there is no standard for raw materials and production, difficulty in reaching technological developments, the fact that most of the designs are being copied from catalogues or the internet, no production plans are being made for works that are made by order, insufficiency and deficiency of creative and productive personnel, insufficient resources for effective advertising and finally the financial problems that are caused by the economical crisis. As a result, appropriate contemporary working conditions and the developments in our country and the world should be considered with the general likings in designs

when actualizing these works, also research and development units must be established. The developments in the communication world help small firms to continue the race amongst the big firms by imitating their products. Legal arrangements should be made to prevent this.

Science Code : 711.3.023

Key Words : Furniture, Business, Design, The Furniture Business Problems

Page Number : 98

Adviser : Assist.Prof.Dr..Rahmi ARAS

TEŞEKKÜR

Çalıőmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, yapıcı eleştirileriyle bana destek veren Hocam Yrd.Doç.Rahmi ARAS'a, yine kıymetli tecrübelerinden faydalandığım ve istatistik konusunda yardımını esirgemeyen hocam Doç.Dr.Kemal YILDIRIM' a, desteğini esirgemeyen Yrd.Doç.Abdullah TOGAY'a, çalıőmalarım sırasında bana destek veren Arőt.Gör. Oğuzhan UZUN'a, mevcut bilgilerini benle paylaşan Arőt.Gör. Ali Rıza ARSLAN'a, ayrıca anket çalıőmalarım sırasında yardımını esirgemeyen işletmelerin ve manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan çok değerli annem ve kardeőime teőekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xv
RESİMLERİN LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xvii
1. GİRİŞ	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	4
3. KONU ALANININ TANITILMASI.....	8
3.1. Konut, Mobilya ve İç Mekan.....	8
3.1.1. Konutun tarihçesi.....	8
3.1.2. Mobilyanın tarihçesi	9
3.1.3. Mekan kavramı.....	12
3.1.4. Konut içerisindeki düzenlemeler ve mobilyalar.....	13
3.1.5. Konutun mekânlarında yer alan donatı elemanları.....	14
3.2. İç Mekan Tasarımı	37
3.3. Konutta İç Mekan Tasarımına Etki Eden Faktörler	37
3.3.1. İnsana yönelik faktörler	37

Sayfa

3.3.2. Psikolojik ve sosyo-kültürel faktörler.....	40
3.3.3. Estetik faktörler	41
3.3.4. Teknik faktörler	41
3.3.5. Ekonomik faktörler.....	42
3.3.6. Tüketicilere yönelik faktörler.....	43
3.3.7. Üreticiye yönelik faktörler	43
3.4. Mobilya Endüstrisinde İç Donatı Elemanlarının Üretim Süreci.....	43
3.4.1. Üretim süreci	43
3.4.2. Yerinde ölçü alma.....	46
3.4.3. Müşteri gereksinimlerinin tespiti.....	48
3.4.4. Mekanın projelendirilmesi	48
3.4.5. Üretim süreci	54
3.4.6. Ürün kontrolü ve sevkiyat.....	54
3.4.7. Donatı elemanlarının montajı ve teslimi.....	54
4. ANKARA'DA MOBİLYA VE DEKORASYON SEKTÖRÜNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN İRDELENMESİ.....	56
4.1. Sermaye Yetersizliği	56
4.2. Hammadde Sorunu	56
4.3. Kalifiye Eleman Sorunu	56
4.4. Teknoloji Sorunu.....	57
4.5. Pazar Sorunu	58

	Sayfa
4.6. Ambalaj Sorunu	59
4.7. Kalite ve Standardizasyon Sorunu	59
4.8. Araştırma-Geliştirme	60
4.9. Nakliye, Stok, Üretim Sorunları	60
5. ARAŞTIRMA METODU	62
5.1. Araştırmanın Amacı	62
5.2. Araştırma Hipotezleri	62
5.3. Araştırmanın Kapsamı	62
5.4. Araştırmanın Yöntemi	63
6. BULGULAR	64
6.1. Ankara'daki Mobilya ve Dekorasyon İşletmelerinin Yapısal Özellikleri	64
6.2. Temel Sorunlar	66
6.2.1. İş gücü sorunu	66
6.2.2. Tasarım(AR-GE) sorunu	72
6.2.3. Müşteri ilişkileri ile ilgili sorunlar	74
6.2.4. Teknoloji sorunları	75
6.2.5. Ambalaj, nakliye, montaj sorunları	76
6.2.6. Ham madde sorunu	80
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	81
7.1. Sonuç	81

	Sayfa
7.2. Öneriler.....	82
KAYNAKLAR.....	85
EKLER.....	90
EK-1 Anket formları.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	98

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Standart yatak ölçüleri	26
Çizelge 3.2. Yaşlara göre mobilya ölçüleri	28
Çizelge 6.1. Üretim şekli değerleri	64
Çizelge 6.2. İşyeri mülkiyet durumu	64
Çizelge 6.3. Faaliyet alanı	65
Çizelge 6.4. İşyerinin işe uygunluğu	65
Çizelge 6.5. Çalışanların ünvanı.....	66
Çizelge 6.6. Çalışanların sayısı	67
Çizelge 6.7. İş yerinde bulunan iç mekan tasarımına yönelik personel sayısı.....	67
Çizelge 6.8. İşe başlarken yapılan işle ilgili alınan eğitim.....	68
Çizelge 6.9. İşyerinizde iç mekan tasarımına yönelik hizmet içi eğitim uygulandı mı?.....	68
Çizelge 6.10. Üretim miktarınızı neye göre belirliyorsunuz?	69
Çizelge 6.11. Başka bir firmaya üretim yaptırıyor musunuz?.....	70
Çizelge 6.12. İş yerinizin bir önceki seneye göre 2008 yılındaki ortalama kapasite kullanım oranını belirtiniz?	70
Çizelge 6.13. Tasarımın üretime hazırlanmasında, üretim öncesinde hangi işlem basamaklarını yapıyorsunuz?.....	71
Çizelge 6.14. Ürünün imalatı sırasında ürüne ait projelerden hangisini kullanıyorsunuz?.....	71

Çizelge	Sayfa
Çizelge 6.15. Ürünün imalatı sırasında ürün parçalarına ait işlem sıra formu kullanıyor musunuz?	72
Çizelge 6.16. Faaliyet alanınızla ilgili model veya tasarım ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorsunuz?.....	72
Çizelge 6.17. Dekorasyonla ilgili yenilik ve gelişmeleri nasıl takip ediyorsunuz?....	73
Çizelge 6.18. Ürünlerinizle ilgili olarak müşteri sizinle nasıl temasa geçiyor.....	74
Çizelge 6.19. Projenizin tasarımını yaparken müşterinizin öneri ve isteklerinde nelere dikkat ediyorsunuz?	74
Çizelge 6.20. Tasarımını yapmış olduğunuz ürününe ait projenizi müşteriye nasıl sunuyorsunuz?.....	75
Çizelge 6.21. Yerinde ölçü alma işlemlerinde hangi araçları kullanıyorsunuz?	76
Çizelge 6.22. Ürününüzün yerine sevki esnasında nelere dikkat ediyorsunuz?.....	76
Çizelge 6.23. Aksesuarlara ait montaj yöntemlerinden hangisini kullanıyorsunuz?..	77
Çizelge 6.24. Ürününüzün parça montajındaki köşe birleştirmelerinde hangi birleştirme yöntemini kullanıyorsunuz?	77
Çizelge 6.25. Ürünün yerine nakliyesini nasıl gerçekleştiriyorsunuz?.....	78
Çizelge 6.26. Ürünün yerine montajı ve mekanın hazırlanmasında hangi işlem basamaklarını kontrol ediyorsunuz.....	79
Çizelge 6.27. Ürettiğiniz donatı elemanlarının yerine montajını nasıl yapıyorsunuz?	79
Çizelge 6.28. Kullandığınız hammadde malzemeyi nasıl temin ediyorsunuz?.....	80
Çizelge 6.29. Ürünlerinizle birlikte kullandığınız aksesuarların hangi özelliklerini göz önüne alıyorsunuz?.....	80

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1. Mekanın üst görünüşte projelendirilmesi	49
Şekil 3.2. Mekanın perspektifinin çizilmesi.....	49
Şekil 3.3. Gardrop teknik çizimi.....	50
Şekil 3.4. Tuvalet masası teknik çizimi	50
Şekil 3.5. Komodin teknik çizimi	51
Şekil 3.6. Sehpa teknik çizimi	51
Şekil 3.7. Bavulluk teknik çizimi	52
Şekil 3.8. Petek gizleme teknik çizimi.....	52

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. Portmanto.....	15
Resim 3.2. Mutfak mobilyası	17
Resim 3.3. Salon ve oturma odası mobilyası	21
Resim 3.4. Yemek odası mobilyası	23
Resim 3.5. Yatak odası mobilyası	25
Resim 3.6. Genç odası mobilyası	29
Resim 3.7. Çocuk odası mobilyası	29
Resim 3.8. Bebek odası mobilyası.....	30
Resim 3.9. Çalışma odası mobilyası.....	33
Resim 3.10. Banyo mobilyası.....	35
Resim 3.11. Mekanın fotoğraflandırılması	46
Resim 3.12. Mekanın fotoğraflandırılması	47
Resim 3.13. Mekanın fotoğraflandırılması	47
Resim 3.14. Projenin görselleştirilmesi	53
Resim 3.15. Projenin görselleştirilmesi	53
Resim 3.16. Mekanın teslimata hazırlanmış hali.....	55
Resim 3.17. Mekanın teslimata hazırlanmış hali.....	55

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
AR-GE	Araştırma-Geliştirme
KOBİ	Küçük ve Orta Ölçekli İşletme
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme Başkanlığı
TSE	Türk Standartları Enstitüsü

1. GİRİŞ

İnsanların çalışma, oturma, dinlenme, yemek yeme, eşyalarını sergileme-depolama gibi yaşama yönelik sosyal ve kültürel temel gereksinimlerini güvenli ve konforlu bir şekilde karşılamak amacıyla oluşturulmuş işlevsel ve estetik görünümlü genel kullanım eşyalarının tümü mobilya olarak tanımlanır [1].

Herhangi bir mekanın düzenlenmesinde temel araçlardan biri olan mobilya, sosyal yaşam alanının fiziksel çevre düzenlenmesinde ve konforunda oldukça önemli bir elemandır [2].

Yaşanılan mekanın kullanılabilirlik düzeyini arttıran mobilya, aynı zamanda aile bireylerinin kişiliklerini de yansıtan bir özelliğe sahiptir. Aile bireyleri evlerinde güncel yaşam süreci içinde doğal bazı eylemleri gerçekleştirirken çeşitli ev eşyalarını kullanarak bireysel bütün gereksinimlerini optimum karşılamaya çalışırlar. Ayrıca mobilya, biyolojik gereksinimlerin doyumu kadar, psikolojik doyumlara da hizmet etmektedir [2].

Dekorasyon, dekoratif unsurlarla dekor yapma eylemi olup, donatı elemanlarının renginin seçiminden mekan içerisindeki düzenlenmesine kadar çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Dekorasyon terimi genelde mimari dekorasyon ve iç dekorasyon şeklinde ifade edilmektedir [3].

Yaşamsal gereksinimler ışığında iç mekanların sabit ya da hareketli donatı elemanlarıyla tasarımını amaçlayan iç dekorasyon; İnsan, mekan ve donatı elemanları arasındaki ilişkileri inceleyen ve birbirleriyle ilişkilerini rasyonel bir kurguya oturtan, kullanıcıların eylemlerini gerçekleştirdikleri fiziksel çevre koşullarını optimum düzenleyen ve kullanıcı mutluluğuna katkıda bulunan çalışmalar şeklinde tanımlanabilir [3].

Bilindiği gibi üretim, finansman, personel, tedarik, teknoloji ve pazarlama başta gelen işletme fonksiyonlarıdır. Ancak bu fonksiyonlar tek başlarına düşünülmemelidir. Bunlar birbirleriyle ilişkili birbirlerini etkileyen faktörlerdir. Bu faktörlerden herhangi birindeki sorun işletmenin genel yapısını olumsuz etkilemektedir. Bu yüzden bu çalışmada, mobilya ve dekorasyon firmalarının faaliyetleri esnasında karşılaştıkları sorunlar incelenerek çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Mobilya ve dekorasyon firmalarının ayakta kalabilmesi için kaliteli ve ucuz üretim yapmaları, pazarlamada gelişmeleri ve tasarımda teknolojik gelişmeleri yakalamaları gerekmektedir.

Mobilya ve dekorasyon sektöründe kullanılan hammadde ve malzemelerin bir kısmı, gerekli standartlardan yoksundur. Standart dışı olan mamul ve yarı mamullerin kullanılması da kalite ve verim problemine yol açmaktadır. Ham madde ve yarı mamullerin temininde de ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.

Firmalar, tanıtımlarını sağlayacak reklam yapabilme gücünden de yoksundurlar. Üretim örneklerinin teşhir ve sergilenmesinde çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Firmaların, sermayeleri sınırlı olduğu için, pazar şartlarının gerektirdiği stokları buldurmamaktadırlar. İstenilen yere taşıma, depolama, satış sonrası destek gibi konularda sorunlar yaşamaktadırlar.

Ankara da iç mekan tasarımı yapan mobilya ve dekorasyon firmalarının önemli yapısal sorunları ve işletme problemleri bulunmaktadır. Problemler genellikle işletme büyüklüğüne ve semtlere göre değişmekle beraber ortak sorunlara da rastlanmaktadır.

Ankara'da tesadüfi olarak seçilen 51 adet işletmeye 'araştırma anketi' uygulanmıştır. Bu anketlerden 24 tanesi Siteler bölgesindeki işletmelerde, 27 tanesi de Çankaya bölgesindeki işletmelerde yapılmıştır.

Araştırmada, 1. Bölümde Konu alanının tanıtılmasına, sektördeki firmaların çalışma alanları ve izledikleri yola, 2. Bölümde Mobilya ve Dekorasyon sektöründe çalışan firmaların karşılaştıkları problemlere, 3. Bölümde Mobilya ve Dekorasyon firmalarının durumunu saptamak amacı ile yapılan anket çalışmasının sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırmada Yüz Yüze Anket Yöntemi kullanılmıştır. Anketin uygulanışında soruların sırası değiştirilmeden anketteki sıraya göre sorulmuştur. Araştırma da kullanılan anketin tam metni ekler bölümünde sunulmuştur. Çalışma sonucu elde edilen bilgiler değerlendirilerek genel durum ve öneriler sunulmuştur.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Bu alanda yapılan çalışmaların sonuçlarına göre,

Türkiye mobilya sanayinde mevcut yapılanmanın yarattığı sorunları belirlemeye ve çözüm önerileri geliştirmeye yönelik ayrıntılı bir araştırma sonucuna ulaşamamıştır. Bu çalışmada, İstanbul'da KOBİ kapsamındaki mobilya sanayinin mevcut durumu, sorunları incelenerek çözüm önerileri sunulmuştur [4].

Araştırmada, ihracata yönelik olarak en fazla yararlanılan devlet destekleri önem sırasına göre; yurt dışı fuar ve sergilere katılım, pazar araştırma, finans, marka tanıtım ve tutundurma, araştırma-geliştirme, eğitim yardımı, patent, faydalı model, ihracata yönlendirme, danışmalık, çevre maliyetleri, istihdam yardımı, yurt dışında mağaza açma, marka tanıtım faaliyetleri, ortak kullanım amaçlı makine-teçhizat, ileri teknoloji kredisi olarak belirlenmiştir. Sorunlar olarak ta, işletmelerde bu konuda bilgi yetersizliği yaşandığı, bürokratik engellerin fazla olduğu, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında gerekli devlet yardımlarının yapılmadığı tespit edilmiştir [5].

Türkiye mobilya endüstrisinin toplam kalite yönetimine geçiş sürecinde önemli problemlerle karşı karşıya olduğu, yüksek personel devri, personelde eğitim eksikliği, amaçların tanımlanmamış olması, merkeziyetçi yönetim, strateji eksikliğinin toplam kalite yönetimine geçişi kısıtladığı belirtilmiştir [6].

Bu çalışmada, Türkiye mobilya endüstrisinde ihracatın ne şekilde yapıldığı ve ne gibi problemlerle karşılaşıldığına yönelik mevcut durumun saptanması ve tespit edilen problemlerin çözümüne katkı sağlayacak önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre, büyük potansiyele sahip olduğu anlaşılan mobilya endüstrisinde işletmelerin çoğunluğunun sipariş usulü üretim yaptığı ve ihracatın düşük seviyelerde kaldığı, ölçek büyüdükçe ise işletmelerin daha büyük ihracat potansiyeline sahip olduğu görülmektedir [7].

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde tasarımdan üretime geçiş aşamasının incelendiği çalışmada anket sonuçlarından anlaşıldığı gibi anket kapsamındaki işletmeler teknolojinin çok gerisinde kalmıştır. Sınayi mülkiyet hakları, kalite ve güvenlik belgeleri ile ilgili büyük bilgi eksiklikleri bulunmaktadır. Özellikle meslek örgütlerinin düzenleyeceği teknik resim, bilgisayar, sınayi mülkiyet hakları ve kalite güvence sistemiyle ilgili kurslar işletmelere büyük katkı sağlayacaktır [8].

Satınalma işlevleri, klasik yöntemlerle yerine getirilmektedir. Bu konuyla ilgili görevlendirilen elemanlar; kişisel ilişkiler yoluyla, çok zaman harcanan ve güvenilirliği, garantisi olmayan yöntemlerle satınalma faaliyetlerini yürütmektedirler. Firma alıcı ve satıcılarıyla sağlam ilişkiler kuramadığından tutarlı ticari ortaklar edinememekte ve fiyat dezavantajlarıyla karşılaşmaktadır [9].

Bir üretim sisteminde her malzeme belli bir işlem ve yöntemlerle işlenir. Bu üretim yöntemlerinin çeşitliliği malzemeye verilmek istenen şekle göre oluşur. Dolayısıyla tasarımcı üretim yöntemi seçiminde yalnızca tasarımın şeklinden ya da kullanılan malzemeden değil bir malzeme-şekil bütünlüğünden etkilenir. Bu tür tasarım sürecinde üretim yöntemi seçenек, malzeme ve şekil bütünlüğü ise veri durumundadır [10].

Türkiye ve dünyadaki mobilya endüstrisi incelenmiş, Türk mobilya ve dekorasyon sanayinin rekabet ve pazarlama sorunlarına değinilmiştir. Sonuç olarak Türk mobilya ve dekorasyon sanayi işletmelerinin Avrupa topluluğu ve diğer ülkelerin işletmeleri ile rekabet içinde yapısal değişimi zorunlu görülmüştür [11].

Genelde endüstriyel ürünler tasarımı, özellikle mobilya tasarımında uluslararası rekabet için özgün tasarımların şart olduğu, bu tasarımların gelişimi için mobilya endüstrisinin yapısal sorunlarının çözülmesi gerektiği bildirilmiştir [12].

Türk mobilya ve dekorasyon sanayinin olumlu ya da olumsuz göstergelerinden herhangi birinin üzerinde yoğunlaşmadan verilerle sektörel bazda bilgi toplanarak

değerlendirilmesi yapılmıştır. Sonuç olarak, mobilya ve dekorasyon sanayinin önemli yapısal, örgütsel ve teknolojik eksikliklere sahip olduğu ancak bu negatif göstergelere karşın önemli pozitif gelişmeleri de gerçekleştirdiği ve gelişim trendinin devam ettiği sonucuna varılmıştır [13].

Bu araştırmada, kutu (panel) mobilya ve masif sandalye üreten işletmelerde, fabrika planlayan kişilerin tespiti, meslekleri, eğitim düzeyleri, bu konudaki mesleki bilgileri ve çalışma tekniklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bunun için anket ve röportaj yöntemleri kullanılmıştır. Anket, işletme sahiplerine ve fabrika planlama konusunda danışman olarak görev yapanlara yönelik uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Ülkemizde, mobilya endüstrisinde faaliyet gösteren fabrikaların planlanmasında endüstrinin ihtiyaçlarının bilimsel anlamda göz önünde bulundurulmadığı ve modern üretim tekniklerinin gerektirdiği etkin rollerin bu sektörde uygulanmadığı tespit edilmiştir [14].

Bu çalışmada, Türkiye mobilya endüstrisinin sorunlarının tespiti ile bu sorunlara çözümler önerilmiştir. Bu amaçla 45 sorudan oluşan bir anket hazırlanarak, Türkiye genelinde 33 büyük, 39 orta ve 536 küçük olmak üzere toplam 608 işletmede yüz yüze görüşme yapılmıştır. Çalışmalar sonucunda mobilya endüstrisinin en önemli sorununun eğitilmiş eleman yetersizliği olduğu tespit edilmiştir. Bunu sırasıyla hammadde, teknoloji ve enerji yetersizliği sorunları izlemiştir. Ayrıca, özgün tasarım eksikliği bir başka sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, eğitilmiş eleman yetersizliği sorununun meslek odaları ve üniversiteler işbirliği ile çözülebileceği, küçük ve orta boy işletmelere sağlanan desteklerin basitleştirilerek yaygınlaştırılmasının gerekliliği vurgulanmıştır [15].

Türkiye mobilya sanayisinin önemli yapısal, örgütsel ve teknolojik eksikliklere sahip olduğu, ancak bu negatif göstergelere karşın önemli pozitif gelişmeleri de gerçekleştirdiği ve gelişim trendinin devam ettiği bildirilmiştir [16].

Türkiye mobilya endüstrisi'nin 1997-2003 yılları arasında ürün bazında dış ticaretteki gelişmeleri incelenmiş ve Türkiye mobilya dış ticaretinin genel dış ticareti

içindeki yeri ve dünyadaki payı da belirlenmeye çalışılmıştır. Türkiye’de yaşanan ekonomik krizden dolayı iç piyasada daralmalar yaşanmaktadır. Bu daralmalar sonucu arz-talep dengesi işletmelerin aleyhine bozulmakta ve mobilyaya olan talep azalmaktadır [17].

Türkiye’deki mobilya sanayinde teknoloji, kalite, standart, maliyet ve hammadde temini konularında önemli sorunların olduğu, bunlarla ilgili arzulanan gelişmelerin gerçekleşmediği tespit edilmiştir [18].

İşletmelerdeki üst düzey yöneticilerin yüksek öğrenim görmüş, çağdaş işletme yönetimini bilen kişilerden oluşması, ayrıca personel eğitimine yönelik faaliyetlerin geliştirilmesi gereklidir. Bu faaliyetlerin eğitim veren kamu kurumları (Üniversite, KOSGEB, Mesleki Eğitim Merkezleri) ve özel sektör tarafından desteklenmesi yararlı olacaktır [19].

Büyük ve orta ölçekli Türk mobilya işletmelerinde yeni ürün tasarımı etkinliklerinin firma, organizasyon ve proje düzeylerinde entegrasyonu konusunda sorunlar bulunduğu, tasarım yönetiminin firma kültürü ve büyüklüğü ile ilişkili olarak farklı yaklaşımlarla ele alındığı belirtilmiştir [20].

3. KONU ALANININ TANITILMASI

3.1. Konut, Mobilya ve İç Mekan

3.1.1. Konutun tarihçesi

Her canlı gibi insanda yaşamını sürdürmek zorundadır. Canlıların yaşamını sürdürmeleri için çeşitli ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlardan özellikle içgüdüsel ve zorunlu olanları nefes almak, beslenmek ve barınmaktır. Bir çok dış etkiden korunmak ve huzurlu bir ortam yaratmak, bazı ihtiyaçlarını giderebileceği ve barınabileceği bir yerde yaşamaktır [21].

İnsanlar ilk zamanlar kendilerini dış etkilerden korumak amacıyla mağara ve sığınak daha sonraları kulübe, barınak gibi yerlerde yaşamış, zamanla gelişmelere paralel olarak da daha modern ve çağdaş yapılar yapmışlardır [21].

İnsan yaşadığı çevreyi değiştirirken, dolaylı yoldan kendisinin de değiştiğini XIX. yüzyılın sonlarına doğru algılamaya başlamıştır. Çevrede yapılacak düzenlemelerin ve insan tarafından kullanılacak her türlü araç, gereç ve mimarinin insana uygun olması gerektiği düşüncesi ise ancak XX. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmaya ve şekillenmeye başlamıştır. Bu durum, insanın çevresini değiştirirken bilinçli bir davranış içerisinde olduğunu göstermektedir [22].

İnsanların gereksinimlerinde, yaşamları boyunca birçok değişiklikler olmuş, her geçen gün yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. Gelişmenin de motoru sayılan, sahip oldukça çoğalan ve değişen ihtiyaçlar, konumuz kapsamında çeşitli tip, şekil ve boyutlarda yapıtların yapılmasını sağlamıştır. Bu yapılar; özel yaşamlarını sürdürecekleri konutlar, eğlence yerleri, spor tesisleri, konaklama yerleri, alışveriş merkezleri, kültür ve eğitim yapıları, resmi yapılar gibi birçok yapı çeşitleridir [21].

Her ne amaçla olursa olsun, bir yapının yapıla bilmesi için çeşitli kıstasların göz önüne alınması gerekir. Konutlarda değişik amaçlarla kullanacağımız hacimler ve

bunların birbirleri ile bağlantıları vardır. Yatak odası, çocuk odası, wc, mutfak, banyo, koridor, salon gibi mahallerin de bir yapıda uygun boyut ve konumda oluşturulması gerekir [21].

3.1.2. Mobilyanın tarihçesi

İlkçağ, Yakındoğu'da yazının bulunuşundan Batı Roma İmparatorluğunun çöküşüne kadar geçen yaklaşık 4000 yıllık dönemi kapsar. Tarih öncesi yani yazının bulunuşundan önce mobilyanın kullanıldığına ilişkin somut örnekler rastlanmaktadır. Mobilya sanatında sürekli bir çaba olarak ilk somut örnekleri Eski Mısır'da görmekteyiz. Bu nedenle günümüz mobilya sanatının kökenini 5000 yıl önce Nil vadisinde yeşeren sanata bağlamak olasıdır [23].

Mısırlılar papirüs ve palmiye yapraklarından örülmüş yataklar üzerinde oturur ve yatarlardı. Bu yataklar önceleri işlenmemiş ham ağaçtan liflerle bağlanmış kaba yapılı işlerdi. Sonraları mobilya özenle işlenmeye başlandı. Ayaklara boğa ayağı biçimi, uzun kayıt uçları papirüs sapı şeklinde işlendi. Yüzeyle ince fildişi kakmalar, somya çerçeveleri genellikle deri ile örtüldü ve baş ucuna doğru divan gibi bir yükseklik verildi. Ayakucu dekupe oymalar ve kakma süslemelerle zenginleştirildi [23].

Mezopotamya da mobilyaya ilişkin en önemli karakteristik özellik; mobilyada insan figürleri, ayaklarda aslan pençesi, kozalak biçimleri, bronz kelepçeler, sarmal metal süslerdir [23].

Eski Yunanlılar'ın ilk ev eşyaları çok ilkel ve basitti. Zamanla, Doğunun etkisi altında kalarak, zenginleşmeye başladı. Evlerde tunç üzerine işlemler kazılı kerevetler, koltuklar, iskemleler, üç ayaklı sehpa bulunur, bunlar altın, gümüş vazolarla süslenirdi. Daha sonraları ise mobilyacılık gelişti, zengin evleri sanat değeri yüksek mobilyalarla süslendi [23].

Batı Roma İmparatorluğunun yıkılışı üzerine İlkçağ son bulmuş ve yaklaşık olarak bin yıl sürecek Ortaçağ başlamıştır. Ortaçağın belli başlı mimari ve mobilya üslubu Roma ve Gotik diye adlandırılır. Bunun yanı sıra doğuda Bizans İmparatorluğu ile güneyde Arap devletleri, daha sonra Anadolu'da Türk Beylikleri mobilya ve süsleme sanatında ilginç örnekler sergilemişlerdir [23].

Türk'lerde mobilya pek gelişmemiştir. Ancak saraylarda kullanılan mobilyalar yurt dışından getirilmiştir. Rahle, kur'an muhafaza kutusu, çekmece, sanduka, oymalı kapı kanatları, oymalı tavan göbekleri, mimber, mihrap en çok göze çarpan mobilyalardır. Bunlar genellikle dinin etkisi altında yapılan ağaç işlerdir. Mobilyalarda geometrik şekillerden, çiçek ve yapraklardan meydana getirilen oyma süslemelere çok yer verilmiştir. Süslemelerde Avrupa'daki süslemelerde olduğu kadar serbestlik yoktur. Ancak, çini, kumaş, metal, kilim, ağaç ve sedef kakma, kalem işi boyama ve ağaç oymacılığında bitkisel ve geometrik şekillerden oluşan genellikle rumi ve hatai tarz eşsiz güzellikte süslemeler yapılmıştır [24].

Ortaçağ'da Arap sanatında mobilya tanımına giren eşyaya rastlanır. Özellikle Endülüs'te arabesk süslemeli bazı kerevetler (kanepeler), alçak masalar, duvar rafları yapıldığı bilinmektedir [23].

Gotik mobilya sanatında, ekonomik nedenlerden dolayı marangoz ve mobilyacılar, mobilyaların biçimlenmesinde fire oranını azaltmak için eğmeçli işler yasaklanmıştır. Mobilya konstrüksiyonunda diş ve zıvana geçmeler kullanılmıştır. Menteşe, kilit ve madeni aksamın bağlanmasında kullanılan çiviler özel olarak hazırlanmıştır [23].

Rönesans dönemine gelindiğinde mobilya ile ilgili çok zengin örneklere rastlamamız mümkündür. Bu dönemin en önemli mobilyaları sandık, büfe, kabine, karyola, masa, etajer, sandalye ve koltuktur. Her odanın mobilyası, kendi arasında uyum içerisindedir ve odanın iç dekoruna da uygundur [23].

Barok mobilya sanatının karakteri üst görünürlere genellikle dairesel dönüşlü köşeler, ön ve yan görünürlerde içbükey dışbükey natüralist özellikte çok süslü kıvrımlı oymalar olarak özetleyebiliriz. Barok stili mobilya yönünden zengin bir dönemdir [23].

Louis XIII stilinde bütün Avrupa ülkelerinde ilgi gören iki mobilya türü kabine ve konsollardı. XIV. Louis stili mobilyalarında daha çok oturma mobilyaları göze çarpmaktadır. XV. Louis stilinde ise mobilya örneklerine konakların yatak odalarında rastlanır. Karyolaların yanına başucu masası (komodin), tuvalet masası ve değişik boyda masalar konulmuştur [23].

Akla durgunluk verecek şekilde aşırı süslemelere Rokoko stilinde rastlanmaktadır. Bu stilde düz hatlara rastlamak mümkün değildir. Boya, yıldız ve deniz kabukları da süslemede kullanılmıştır [23].

Regence stili günümüzde de motellerde, dağ ve deniz evlerinde, bahçe mobilyasında uygulanan bir üsluptur [23].

XIX. yüzyılın ortalarına doğru ağaç gövdeli ilk ağaç işleme makinalarının bulunuşu ile mobilya alanında nitelik yönünden olmasa bile, nicelik yönünde bir gelişme görüldü. O döneme kadar yalnız saray ve çevresine dönük mobilya gereksinimi, sosyal değişimler ve ekonomik gelişmeler nedeniyle halk kitlelerine yayılmaya başlamıştır [23].

Modern mobilyanın temel özellikleri, çağımız mimarisine uygun, sağlam, köşeli, sade ve gösterişsiz olmasıdır. Ölçülerde standartlaşmaya gidildiğinden aynı mobilya elemanlarıyla değişik düzenleme ve gruplamalar yapılabilir. Süslemeye hiç yer verilmez. Çizgilerde çeşitli kültür ve geleneklerin yansımaları görülür. Modern mobilya ayakları tornalı veya köşeli konik, bazen düz kare kesitlidir. Yuvarlak veya kare kesitli metal mobilya ayakları da modern mobilyalarda görülür. Camdan sehpa üstleri, ağaç veya plastikten hazırlanmış eğmeçli oturak ve raf uygulaması diğer önemli özellikler arasındadır [24].

3.1.3. Mekan kavramı

Hayatımızın önemli bir kısmını binaların içerisinde geçiririz. İç mekanlar, içlerinde yaptığımız bir çok işin içeriğinin oluşmasını ve yapılmasını sağlarlar; aynı zamanda mimarının özünü oluşturur, bir yaratıya hayat verirler [25].

İç mekan tasarımının sınırlarını tam olarak belirlemek zordur. Çünkü iç mekan tasarımı mimarının kendisi ile ürün tasarımı arasındaki sürekli ortama bağlıdır. Bu ortam hem görsel ve işlevsel tasarımı, hem de malzeme, yapım ve teknolojiyi içine alır [25].

Mekan içerisinde sadece hareket etmekle kalmayız. Biçimler görürüz, sesler duyarız. Mekan, etki alanı içerisindeki öğelerin duygusal ve estetik özelliklerini barındırır. Evrensel mekanın tam bir tanımı yoktur. Buna rağmen, etki alanı içine bir nesne girer girmez görsel bir ilişki kurulmuş olur. Bu alana daha başka nesnelere girerse, söz konusu alanla nesnelere arasında olduğu gibi, aynı zamanda da nesnelere birbirleri arasında çoklu ilişkiler kurulmaya başlanmış olur. Dolayısıyla mekan bu ilişkiler ve bunları algılayan biz tarafından şekillendirilir [25].

İç mekan tasarımının ilk adımı, iç mekanın, binanın yapım sistemi içerisindeki yerinin ve oluşturulma şeklinin iyi anlaşılmasıdır. Büyük bir mekan içinde, mobilyaların yerleştirilme şekilleri ve biçimleri duvar rolü üstlenebilir. En ufak bir öğe bile, biçimiyle, ölçeğiyle ve siliyle bir mekan da baskın olabilir ve kendi üzerinde mekansal bir hakimiyet kurabilir [25].

Duvarlara, döşemeye ve tavan düzlemlerine uygulanan yüzey işlemleri iç mekanın görünür sınırlarını etkiler. Kullanılan renkler, dokular ve desenler, söz konusu öğelerin mekan içerisindeki görece konumlarını, dolayısıyla da mekanın boyutlarını, ölçeğini ve oranlarını algılamamızda etkilidir. Sonuç olarak, mekan onu kullanma şeklimize göre yapılır. Eylemlerimizin doğası ve bunları uygulama şeklimiz iç mekanı planlamamızı, kurmamızı ve düzenlememizi sağlar [25].

3.1.4. Konut içerisindeki düzenlemeler ve mobilyalar

Dekorasyon, bir yapının iç veya dış yüzeyinin estetik veya işlevsel amaçla süslenmesi işi olarak tanımlanır [26].

Konut dekorasyonu da iç mimarlık alanına giren geniş kapsamlı bir konudur. Dekorasyonda belli başlı kurallar olmamakla beraber kişisel planlar ön planda tutulması söz konusudur [27].

Mekan dekorasyonunda başlıca iki amaç ağırlık taşır. Bunların birincisi kullanma kolaylığı gibi somut olarak yararı içeren görevsel amaçtır. İkincisi görünüş güzelliğine yönelik estetik amaçtır [27].

Mobilya, mimari ve mekan kullanıcıları arasında aracılık eder. İç mekan ve birey arasında biçim ve ölçek bazında geçiş sağlar. İç mekan etkinliklerine konfor ve kullanılabilirlik katarak, bu mekanları kullanışlı kılar [25].

Belli işlevleri yerine getirmesinin yanı sıra, mobilyalar iç mekanların görsel karakterlerine de katkıda bulunur. Tek tek her parçanın biçimi, çizgisi, rengi, dokusu ve ölçeği ve hatta mekansal düzenlenişi, bir hacmin dışavurumsal kimliğini oluşturmada çok önemli bir rol oynar [25].

İnsan faktörü, mobilyanın biçimi, oranı ve ölçeğini etkileyen önemli bir faktördür. Görevlerimizden fayda ve konfor sağlama bilmemiz için, kullanacağımız mobilya, boyutlarımıza, hareket düzenimiz için ihtiyaç duyduğumuz mekansal boşluğa ve yaptığımız etkinliğin doğasına uygun olmalıdır [25].

Mobilyanın fonksiyonelliği kullanıcı için önemlidir. Mobilyada fonksiyon kavramı ve bu kavramı etkileyen faktörler, özellikle estetik, teknik ve ekonomik durumlarına göre değişiklik gösterir [28].

3.1.5. Konut mekanlarında yer alan donatı elemanları

Antre mobilyası

Antre (Fr.E'ntre) Fransızca' dan dilimize girmiştir. Türkçe olarak bir yapıya ya da konuta girmek için kullanılan kısım veya odacık olarak tanımlanır.

Genel olarak konuta girişi sağlayan antreden diğer odalara geçiş vardır. Bu nedenle hemen hemen her konutta antreye açılan birden çok kapı vardır. Ayrıca mimari projeleri zorlayan ekonomik etkenler varsa böyle konutlarda küçük boyutlu yapılması zorunluluğu doğar. Bu olumsuz etkenlere karşın, antrenin birtakım işlemleri yerine getirmesi, bu işlemleri yerine getirmek için de birtakım elemanları içerisinde bulundurması gerekir. Antrelerin mimari özelliğini çok değişik biçim ve ölçülere sokan bu etkenler antre mobilyasını da çok değişik biçim ve ölçülerde yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Antrelerin alışılmış mobilyası portmantodur.

Büyük antreler için tek bir portmanto yeterli olabileceği gibi, kapı aralarındaki dar boyutlara serpiştirilmiş eşyalarla bir düzenlemeye gidilmesi de düşünülebilir. Ayrı mobilya almak yerine duvarların lambri ile kaplanması askı, ayna ve dolapların lambriye bağlanması da çok uygulanan yöntemlerden birisidir [27].

Resim 3.1. Portmanto [33]

Antre mobilyasının (portmanto) fonksiyonları

- 1-) Dışarıdan getirilen çanta, paket gibi eşyaları bırakma
- 2-) Islak şemsiyeyi ve bastonu bırakma
- 3-) Şapka koyma
- 4-) Palto, ceket asma
- 5-) Ayakkabı çıkarırken ve giyerken oturma
- 6-) Günlük ve yedek ayakkabılarla terlikleri saklamak
- 7-) Fırça, ayakkabı çekeceği gibi eşyaları saklama
- 8-) Telefon sehpası ve oturma yeri (Bulunmayabilir)

Antre mobilyasının temel elemanları

- 1-) Dikey bir duvar yüzeyi
- 3-) Yatay bir hacim yüzeyi
- 4-) Ahşap şeritli bir döşeme
- 5-) Pano
- 6-) Şapkalık
- 7-) Aynalık tipleri
- 8-) Oturma tipleri
- 9-) Ayakkabılık
- 10-) Askılar
- 11-) Şemsiyelik

Antre mobilyasının ölçüleri

- 1-) Portmanto yükseklikleri 180 cm'den başlayarak daha yukarı olur. Artık eşyaların konulması için yukarı kısımda dolap olması düşünülüyorsa bu durumda yükseklik artırılarak tavana kadar çıkartılabilir. Askıya takılmış orta boy bir paltonun yüksekliği 120 cm'dir. Buna göre askı yüksekliklerinin yerden veya varsa dolap üstünden en az 120 cm yukarda olması gerekir. Bazı zorunlu durumlarda birkaç askı uzun giysiler için ayrılabilir.
- 2-) Ayakkabı dolapları derinlikleri, 33-35 cm, sürme kapaklar için 38 cm'den aşağı olmamalıdır. Ayrıca dolabın içine topuk askısı konularak azaltılabilir.
- 3-) Şapkalık raflarının genişliği 18 cm'den başlayarak daha geniş yapılabilir.
- 4-) Aynaların biçim ve boyutları ne olursa olsun, üst kenarları, ortalama göz yüksekliği 160 cm, saç tuvaleti ve şapka kontrolü için en az 10 cm eklenerek 170 cm'den aşağı olmamalıdır.
- 5-) Askı sayısı kullanılacak yerin özelliğine göre değişiklik gösterir, bir makam odasının özel portmantosu için 2-3 askı yeterli görülürken, kalabalık aileler için 10 ve daha yukarı düşünülebilir.
- 6-) Şemsiyeliklerin yüksekliği 10-50 cm arasında olmalıdır. Daire alanlarda genişlik çapı 10-12 cm olmalıdır.

- 7-) Telefon vb. için raflı çekmecelerin genişliği 40 cm civarında olmalıdır.
- 8-) Bir portmantonun genişliği mekana göre farklılıklar gösterebilir.
- 9-) Yerdeki dolabın yerden yüksekliği 40-50 cm arasında olmalıdır [27].

Mutfak

Mutfak, konutun içerisinde başlıca çalışma alanlarından birisi olması, aile üyelerini bir araya getirmesi, yaşamın devamlılığını sağlaması bakımından önemli bir mekandır. Mutfakta yiyeceklerin hazırlanması, pişirilmesi, servisi, yıkanması, depolanması ve çöplerin atılması gibi eylemler yapılır. Bunların yanı sıra mutfakta yemek yeme, ütü yapma, dikiş dikme gibi bazı yan eylemler de yer alabilir. Bu eylemler ailenin yapısına, büyüklüğüne, sosyo-ekonomik durumuna, kültürel özelliklerine, alışkanlıklarına, ayrıca konutun büyüklük ve özelliğine bağlı olarak değişmektedir [30].

Resim 3.2. Mutfak mobilyası [29]

Mutfak mobilyasının genel fonksiyonları

- 1-) Yiyecekleri soğutma ve koruma
- 2-) Kuru yiyecekleri depolama
- 3-) Tabak bardak tencere vb. mutfak eşyalarını yerleştirme
- 4-) Servis takımlarını yerleştirme
- 5-) Elektrikli mutfak eşyalarını yerleştirme
- 6-) Yiyecek ve kapları yıkama
- 7-) Yiyecekleri hazırlama ve karıştırma
- 8-) Pişirme yeri
- 9-) Duman ve yağ kokularının atılması
- 10-) Çöplerin atılması
- 11-) Servis ve yemek yeme yeri

Mutfak tipleri

- 1-) I. Tipi mutfak,
- 2-) L Tipi mutfak,
- 3-) H Tipi mutfak,
- 4-) U Tipi mutfak,
- 5-) G Tipi mutfak,

I tipi mutfak

Bütün çalışma yerlerinin yan yana bir duvar kenarında sıralandığı mutfak tipidir. Rasyonel çalışma sırasına göre düzenlenmiş düz bir hat önünde çalışmak büyük kolaylık sağlar. Yürünen yol kısadır. Geriye dönüş gerekmez.

L tipi mutfak

Çalışma yerlerini birbirine dik iki duvar kenarında I harfi oluşturacak şekilde sıralanması ile yapılır. L mutfağının gidiş-geliş yolları bir üçgen çizer böylece

mutfağın diğer köşesi yemek yeri düzenlemek için serbest kalır. L mutfağının sakıncası tezgah altı dolabında köşenin özel çözüm gerektirmesidir. Bu dolaplarda en çok uygulanan çözüm döner raflar ve birlikte açılan kapak uygulamalarıdır.

H tipi mutfak

Çalışma yerlerinin birbirine paralel iki dizi oluşturması ile meydana gelir. Genellikle mutfaktan bahçeye veya balkona çıkış kapısı yapılması gerekince kullanılan bir tiptir. I ve L tiplerine göre kullanıcı yönünden daha yorucudur. Bazı şeyleri aramak almak veya bazı işleri yapmak için arada bir geriye dönüş hareketini yapmak gerekir.

U tipi mutfak

Mutfak çalışma yerleri U harfi oluşturacak şekilde devam eden üç diziden meydana gelir. Genellikle büyük mutfaklarda uygulanır. Fazla çalışma hacmi ihtiva eder. Yalnız L mutfağında olduğu gibi U mutfağında da dolap köşeleri özel çözüm ister.

G tipi mutfak

G mutfağında bir dizinin içeri bükülmesi ile oluşur. Bu uç bölüm çoğunlukla yemek yeri olarak değerlendirilebilir. 10 metrekarenin üstünde alana gereksinme gösteren bir yemek mutfağı tipi olur.

Mutfak mobilyasının bölümleri

- 1-) Alt dolaplar
- 2-) Mutfak tezgahı
- 3-) Duvar (üst) dolabı
- 4-) Yüksek dolaplar
- 5-) Servis ve kahvaltı masası

Mutfak dolaplarının ölçüleri

- 1-) Tezgah yüksekliği 85-90 cm, tezgah derinliği 60-65 cm arasında değişir. Önden 2-3 cm taşkın arkada 8-10 cm damlalıklı yapılır.
- 2-) Alt ve üst dolap arası açıklığı 60-65 cm dir. Mutfak içerisinde alt ve üst dolaplar, kullanıcıyı pişirme, fırınlama, bulaşık yıkama, saklama, depolama ve çöp atma eylemlerine cevap verecek şekilde düzenlenmelidir [31].
- 3-) Üst dolap genişliği alt dolaplarda olduğu gibidir. Yükseklik ise mutfak yüksekliğine, tezgah yüksekliğine ve alt dolabın özelliğine bağlıdır. Derinlik 30-32 cm arasında yapılır. Köşe dolapları döner veya sabit raflı kapaklı veya açık raflı yapılabilir.
- 4-) Alt dolap derinliği yaklaşık 55-58 cm dir. Derinlik ve yükseklik ocak ve fırın ölçülerine bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Genişlik 30-60 cm arasında tek bölmeli, 60-120 cm arasında çift bölmeli olarak düşünülür.
- 5-) Yüksek dolap derinliği 55-58 cm, genişliği 35-60 cm, yüksekliği 2-2,25 m veya üst dolapların üst seviyesinde yapılabilir.
- 6-) Servis ve kahvaltı masası yüksekliği 75-80 cm arasında değişebilir. Genişliği ve boyu mutfağı daraltmayacak şekilde tasarlanmalıdır [32].

Salon ve oturma odası mobilyası

Özel konutlarda aile bireylerinin topluca oturmaları için ayrılmış, bulunan odalara (oturma odası) denir. Genellikle büyükçe konutlarda bu iş için ayrılmış olan daha geniş odalar salon adını alır. Salonlar hem günlük oturma, hem de konuk ağırlama bölümü olarak düşünülür. Aynı işlevi gören bu odalar kapsadıkları mobilyalar itibarıyla da benzerlik gösterdiği için bir arada işlenmiştir. Ayrıca salonlar yeteri büyüklükte ise yemek odası ile ortak kullanılabilir. Hatta çok geniş salonlarda çalışma, müzik, oyun ve servis üniteleri bulunabilir. Gerekirse bu bölümler birbirinden seperatör ile ayrılabilir.

Resim 3.3. Salon ve oturma odası mobilyası [33]

Salon ve oturma odası mobilyasının fonksiyonları

- 1-) Misafir kabulü
- 2-) Toplantı, yemek
- 3-) Eğlence ve oyun
- 4-) Okuma, ders çalışma
- 5-) Hobi gibi

Salon ve oturma odası mobilyaları

- 1-) Sandalye
- 2-) Koltuklar
- 3-) Duvar dolabı
- 4-) Orta masası ve sehpası
- 5-) Müzik ve Tv dolabı
- 6-) Kitaplık
- 7-) Kanepe

Salon ve oturma odasında kullanılan mobilyaların ölçüleri

1-) Sandalye mobilyasının, oturma yüksekliği 44-46 cm arasındadır. Yemek ve çalışma sandalyelerinde arkalık eğimi 5-8 cm arasındadır. Arkalık yükseklikleri mobilyanın stiline göre büyük değişim gösterir. Ortalama 80-90 cm dolayındadır. Kolçaklı sandalyelerde kolçak yüksekliği, döşemede esneme miktarı alınarak, 18-22 cm arasında değişir. Yemek ve çalışma sandalyelerinde genişlikleri 42-44 cm'dir. Fakat sandalye kolçaklı ise genişlik ölçüsü kolçaklar arası 47-48 cm ye çıkarılır.

2-) Oturma odaları ve salonlarda kullanılan koltuk tipleri, kullanılacak yerin özelliğine göre çok değişiklik gösterir. Hafif tip koltuklardaki, oturma yüksekliği 40-44 cm, oturma derinliği 48-50 cm toplam yükseklik ölçüsü ise 80-90 cm arasındadır. Ağır koltukta ortalama ölçüler, oturma yüksekliği 37 cm, derinlik ise 56 cm ye çıkmıştır. Kolçak yüksekliği 18-20 cm arasındadır. Arkalık eğimi ortalama 18 cm ye ulaşmıştır. Genişlik 48-54 cm arasında değişmektedir. Dinlenme koltuğunda ölçüler ise, arkalık eğimi 35 cm ye kadar çıkabilmekte ve omuz yüksekliğini geçerek başa destek olmaktadır. Yanlarda kulak diye adlandırılan destek yastıkları bulunmaktadır. Arkalık düz olmayıp bel ve ense çukurluğuna göre şekillendirilmiştir.

3-) Kanepeler iki kişilik ise 110-120 cm genişlik düşünülürken üç kişilikte 150-160 cm dört kişilikte ise 180-190 cm yeterli görülür.

4-) Orta masası ve sehpalarda yükseklik ortalama 36-40 cm arasındadır. Yükseklik kullanılacak mekan ile ilişkilidir. 60-100 cm ölçülerinde kare veya yuvarlak, 50-60x100-130 cm ölçülerinde dikdörtgen yapılabilir.

5-) Müzik ve tv dolaplarında dikkat edilecek husus televizyonun ekranının ortası oturan insanın göz hizasında bulunması gerekir. TS 7943'e göre tv dolabının tarifi ise; üzerine televizyon konulan hareketli bir mobilyadır. Bu mobilyanın kısımları ise video rafı, çekmece döner tabla (sabit olabilir) ve iskelettir. Ayrıca bu müzik ve tv dolabı kitaplık ve Amerikan barının bir arada olduğu salon dolabının üzerinde de bulunabilir [34].

6-) Kitaplıkta derinlik 28-40 cm ve yazı yazmaya yarayan kısmın yüksekliği 75-80 cm dir. Yükseklik 175-180 cm arasındadır .

7-) Duvar Dolabı mobilyasının ölçüleri yapılacak duvarın ölçülerindedir. Derinliği ise 30-44 cm arasında değişmektedir [27].

Yemek odası mobilyası

Bir ailede yemek yeme gereksiniminin karşılandığı odaya yemek odası denir. Bu odanın mobilyalarına yemek odası mobilyaları denir.

Resim 3.4. Yemek odası mobilyası [33]

Yemek odası mobilyalarının fonksiyonları

- 1-) Servis takımlarını ve yemekleri taşıma
- 2-) Servis takımlarını ve yemekleri sıralama
- 3-) Servis takımlarını saklama
- 4-) Oturma ve gerektiğinde ders çalışma yazı yazma gibi

Yemek odası mobilyaları

- 1-) Masalar
- 2-) Sandalye
- 3-) Servis Arabası
- 4-) Büfe
- 5-) Vitrin

Yemek odasında kullanılan mobilyaların ölçüleri

1-) Yemek masalarının genel yükseklikleri hepsinde de aynıdır. Yükseklik 72-78cm, tabla ölçüleri 4 kişilik 90x90 cm veya Ø 90 cm yuvarlak 6 kişilik 90x140 cm 8 kişilik dikdörtgen veya oval ise, 110x210 cm ve yuvarlak masada kişi sayısına göre

masa çapının hesaplanması ise; masa çapı = $\frac{\text{SandalyeSayısı} \times 65}{\pi}$,dir.

2-) Sandalyelerde, oturma yüksekliği ise 44-46 cm, arka kısmı ise 2 cm kadar azaltılabilir. Arkalık yüksekliği 85-100 cm, oturma genişliği 42-44 cm, kolçaklılarda ise kolçaklar arası en az 48 cm kolçak yüksekliği oturma yerinden itibaren 20-22 cm ve oturma derinliği 44-47 cm arasında olmalıdır. Arkalık eğimi dik yapılabildiği gibi 6-8 cm eğim verilebilir.

3-) Servis arabası, 40 cm genişlikte 65-80 cm yükseklikte, 65-85 cm boyunda değişik konstrüksiyonlarda ve malzemelerden yapılabilir.

4-) Büfelerde ortalama yükseklik 85-90 cm, derinlik 45-50 cm her kapak ve çekmece bölmesi ise 45-50 cm civarındadır. Büfe üzerinde vitrin var ise buradaki yükseklik 170-180 cm, genişlik 105-110 cm ve derinlik 28-35 cm arasındadır.

5-) Vitrin ölçüleri, derinlik 40-50 cm, genişlik 90-110 cm, yükseklik ise 160-190 cm arasındadır [27].

Yatak odası mobilyası

İçerisinde yatma, dinlenme, giyinme gibi işlerinin yapıldığı odaya yatak odası denir.

Resim 3.5. Yatak odası mobilyası [33]

Yatak odası mobilyalarının fonksiyonları

- 1-) Yatma, dinlenme
- 2-) Giyinme, tuvalet
- 3-) Giyecekleri saklama
- 4-) Okuma, ders çalışma
- 5-) Yatak takımlarını saklama

Yatak odasında kullanılan mobilyalar

- 1-) Karyola
- 2-) Komodin
- 3-) Tuvalet Masası

- 4-) Puf (Markiz)
- 5-) Şifonyer
- 6-) Elbise Dolabı (Gardrop)

Yatak odasında kullanılan mobilyaların ölçüleri

1-) Karyolada ölçü, yatma yüksekliği 35-40 cm, ayak ucu tablası yüksekliği 40-60 cm, baş ucu tablası yüksekliği 60-120 cm'dir. Karyolanın boyu ve genişliği ise içine yerleşecek yatağın ölçülerine göre değişmektedir. Karyolalarda kullanılan yatak ölçüleri aşağıdaki gibidir.

Çizelge 3.1. Standart yatak ölçüleri [27]

TEK KİŞİLİK		ÇİFT KİŞİLİK	
Boy (cm)	Genişlik (cm)	Boy (cm)	Genişlik (cm)
190	90	190	140
195	90	195	140
200	90	200	140
195	95	200	150
200	95	200	160
200	100	-	-

2-) Komodinlerde yükseklik ortalama 50-60 cm, genişlik 50 cm, derinlik 32-36 cm arasındadır. Bu ölçülerin kasa biçimli başlıklarda değişiklik gösterebileceğini de belirtmek gerekir.

3-) Tuvalet masasının ölçüleri, yükseklik 55-60 cm, klasik işlerde 75 cm ye kadar çıkabilir. Derinlik 40-55 cm arasında, genişlik ise 90-150 cm arasında kapaklı veya çekmeceli yapılabilir. Ayna Ø 60-80 cm yuvarlak ve 45x80, 55x100 cm ölçülerinde dikdörtgen veya oval yapılabilir. Ayrıca aynaların yan kısımları hareketli yapılarak saçların yan kısımları rahat görünmesi sağlanmış olur.

4-) Puf (Markiz), TS 8142 göre; bir kişinin oturmasına uygun olan arkalıksız ve oturma yüzeyi elastik malzemeden yapılmış bir mobilyadır [35]. Pufların ölçüleri ise; oturma mobilyalarında olduğu gibi yükseklik 40-45 cm fazla esnek olmayan döşemeler için 2-3 cm bu ölçüden düşük tutulabilir. Oturma yüzeyi olarak kare için 40x40, 45x45 cm, daire için Ø 48-50 cm arasında değişir.

5-) Şifonyer, TS 8192 göre; ön yüzünde kapak, çekmece veya bunlardan bir tanesi bulunan çamaşır koymaya yarayan mobilyadır. Çamaşır dolabında ölçüleri değişiklik göstermektedir. Ortalama bir ölçü vermek gerekirse; genişlik 90-100 cm, derinlik 45-50 cm, yükseklik 90-100 cm arasında olur. Dolap genişliği arttıkça çekmecenin çalışması kolay olmayacağı için yan yana iki çekmecedeki yapılabilir [36].

6-)Elbise Dolabı (Gardrop), TS 5482'ye göre elbise dolabı; ön yüzünde kapak bulunan genellikle sökülüp takılabilen ve bazı türlerinde birkaç çekmecesine olan mobilyadır. Bu mobilyanın ölçüleri ise; derinliği 60 cm, yüksekliği 185-205 cm veya üzerinde tavana kadar yüklük dolabı ilaveli yapılabilir. Kapak genişliği en çok 60 cm, kapak sayısı 2-6 arasında yapılabilir. Kapak sayısı arttıkça kapak genişliği 50-55 cm ye kadar azaltılabilir. İç kısmının tasarımında dikkat edilecek hususlar ise; şapka rafı boşluğu 20-22 cm, askı bastonu üst boşluğu 5-6 cm, askı bastonu alt boşluğu ise palto ve manto için en az 125 cm, erkek takım elbise ve kadın etekleri için 90-95 cm, uzun tuvaletler için 150 cm yer ayrılmalıdır. Çekmece derinlikleri 10-12 cm, ayrıca çamaşır dolabı yok ise dolap içine veya dıştan yeterli sayıda çekmece yapılmalıdır. Bu mobilya içine yapılacak raf yükseklikleri 25-35 cm arasında ve ayarlanabilir olmalıdır [37].

Çocuk odası Mobilyası

Çocuk denilince bir aile içerisinde 0-18 yaşlar arasındaki kişiler anlaşılır. Ailenin sosyal yapısına ve ekonomik olanaklarına göre çocuklar için ayrı ayrı veya ortak bir odanın bulunması düşünülür. Çocuklar kendilerine özgü odaların bulunması hem evde daha düzenli yerleşim hem de çocukların kişiliklerinin gelişmesi için önemlidir. Çocuk odalarında bulunması gereken mobilyanın ölçü ve biçimleri ile kullanılış amaçları, yaş gruplarına göre, çok farklılık gösterir. Çocukların yaşlarına göre boyları da farklı olduğu için mobilyaların belirli bir standardı yoktur. Aşağıdaki çizelgede ise yaşlara göre yapılacak mobilyaların ortalama ölçüleri görülür [27].

Çizelge 3.2. Yaşlara göre mobilya ölçüleri [27]

Yaş	Masa yüksekliği (cm)	Oturma yüksekliği (cm)	Yatak boyu (cm)	Yatak genişliği (cm)	Askı yüksekliği (cm)
2-3	45-50	25-30	140	65-70	----
3-6	50-52	30-32	160	70-75	----
6-8	62-65	37-38	170	75-80	120
8-10	68-70	38-40	180	80-90	140
12-18	72-73	42-44	190	90-100	170

Resim 3.6. Genç odası mobilyası [33]

Resim 3.7. Çocuk odası mobilyası [33]

Resim 3.8. Bebek odası mobilyası [33]

Çocuk odası mobilyalarının fonksiyonları

- 1-) Yatma, dinlenme
- 2-) Giyeceklerin saklanması
- 3-) Giyinme, tuvalet (yetişkin genç kızlar için)
- 4-) Ders çalışma
- 5-) Yatak takımlarını saklama
- 6-) Oyuncakları saklama

Çocuk odasının büyüklüğü sınırlı olduğu için müzik dinleme, ders çalışma, oyun oynama gibi fonksiyonları yerine getirebilecek fonksiyonel (yani çok amaçlı) mobilyaların yapılması gerekir.

Genç odası mobilyaları

- 1-) Karyola veya Ranza
- 2-) Komodin
- 3-) Elbise dolabı
- 4-) Çalışma masası
- 7-) Çalışma sandalyesi
- 6-) Tuvalet masası
- 5-) Kitaplık

Genç odası mobilyalarının ölçüleri

1-) Karyola veya ranza TS 5601'e göre ranza; paralel olarak üst üste yatma yüzeylerine düzenlendiği mobilya diye tanımlanır [38]. Genç odasında yatma fonksiyonu tek kişilik karyola veya iki katlı ranza ile giderilir. Bu mobilyaların ölçüleri tek kişilik yatak ölçülerine göre hesaplanır. Yatak ölçüleri yatak odasında açıklandığı gibi tek kişilik yataklar 90x190, 90x195, 90x200, 95x200, 100x200 cm ölçülerindedir. Eğer yatma ihtiyacı ranza ile karşılanacağı düşünülürse iki yatak arası ranza boşluğu en az 75-80 cm arasında olmalıdır [27].

2-) Komodin TS 7026'göre; ön yüzünde kapak, çekmece veya bunlardan bir tanesi bulunan ve genellikle yatak odalarında bulunan kutu şeklinde mobilyadır [39]. Yükseklik 50-60 cm, genişlik 40-50 cm ve derinlik 35-40 cm arasındadır [27].

3-) Elbise dolabı ölçüleri, derinlik 58 cm, yükseklik 180 cm'ye kadar inebilir. Bir kapak genişliği 45-60 cm arasında yapılabilir. Mobilyanın toplam genişliği ise 110-150 cm arasındadır.

4-) Çalışma masasının ölçüleri, yükseklik 70-75 cm, derinlik 60-65 cm, çalışma genişliği her çocuk için 70-75 cm'dir. Sıkışık durumlarda ise üzerine kitaplık veya bayanlar için tuvalet dolabı da eklenebilir. Masa altına ise küçük dolap ve çekmecelerde yerleştirilebilir.

5-) Kitaplık ölçüleri, yükseklik 180-190 cm, genişlik 80-85 cm, derinlik 28-30 cm ve her bir raf boşluğu 30-35 cm arasındadır.

6-) Tuvalet masasının ölçüleri, yükseklik 55-60 cm, klasik işlerde 75 cm ye kadar çıkabilir. Derinlik 40-55 cm arasında, genişlik ise 90-150 cm arasında kapaklı veya çekmeceli yapılabilir. Ayna Ø 60-80 cm yuvarlak ve 45x80, 55x100 cm ölçülerinde dikdörtgen veya oval yapılabilir.

7-) Çalışma sandalyelerin oturma yüksekliği 40-42 cm, oturma derinliği 38-40 cm ve oturma genişliği 38-40 cm arasındadır [27].

Çocuk odası mobilyaları

1-)Bebek karyolası

2-)Elbise dolabı

3-)Bebek oyun parkı

4-)Oyuncak arabası

Çocuk odası mobilyalarının ölçüleri

1-) Bebek karyolası yatak ölçüsü 70x120 veya 70x140 cm dir. Her iki yanında portatif bir korkuluğu bulunmalıdır.

2-) Elbise dolabı ölçüleri, derinlik 40-45 cm, yükseklik 120-150 cm, genişliği 90-110 cm arasındadır. Bu elbise dolabında askı yüksekliği 70 cm arasındadır.

3-) Bebek oyun parkı, yüksekliği 65-70 cm, oyun alanı ise 100x100 cm – 150x150 cm arasındadır.

4-) Oyuncak arabasında yükseklik 40-45 cm, iç alanı ise 60x60-65x65 cm arasındadır [27].

Çalışma odası (büro)

Günümüzde konutlarda çok yönlü çalışma odaları bulunmaktadır. Çalışma odaları genelde kişiye özel bir kütüphane niteliği taşımaktadır. Çalışma odaları fonksiyon özelliklerine göre değişik boyutlar, değişik dizayn ve dekorasyon ihtiva eder. Bu fonksiyonlar mekanı kullanan kişinin sosyal-kültürel yapısına, mesleğine, yaşına ve cinsiyetine göre değişiklik ve esneklik gösterir. Örneğin çalışma odası dediğimizde aklımıza öncelikle çalışma masası, sandalye, kitaplık veya kütüphaneden oluştuğunu canlandırırız. Fakat günümüzde çoğu kişi evindeki çalışma odası olarak ayrılan mekanı büro, ofis gibi işyeri olarak kullanmaktadır. Böyle özel durumlar olduğunda değişik ünitelerde değişik fonksiyonlar ortaya çıkar. Bunlardan bazıları mesleği ile ilgili aletlerin kullanım kolaylığını arar. Gelen ziyaretçilerin ağırlanması ve dinlenme ihtiyacının karşılanabilmesi gerekir. Bu olayların sonucu olarak misafir koltukları değişik boyutlarda sehpa açılıp kapanabilen çek-yat dediğimiz kanepeler ortaya çıkar [27].

Resim 3.9. Çalışma odası mobilyası [33]

Çalışma odası mobilyasının fonksiyonları

- 1-) Çalışma yazı yazma
- 2-) Kitapları saklama
- 3-) Okuma
- 4-) Müşteri, ziyaretçi kabul etme
- 5-) Dinlenme
- 6-) Hobi
- 7-) Misafir yatırma

Çalışma odası mobilyaları

- 1-) Çalışma masası
- 2-) Çalışma sandalyesi
- 3-) Kitaplık
- 4-) Koltuk ve sehpa
- 5-) Yataklı kanepeler

Çalışma odası mobilyalarının ölçüleri

1-) Çalışma masası tabla genişlikleri özel çalışma masalarında 75-85 cm arasında olur. Makam masalarında ise 100 cm hatta daha yukarı ölçülerde olur. Tabla boyları 60-80 cm, diz boşluğu ise 50-70 cm, dolap genişlikleri toplanarak 140-200 cm arasında bir ölçü gösterir. Bu masa ölçülerinin üstüne çıkan lüks masa ölçüleri de vardır.

2-) Çalışma sandalyesi ölçüleri, 42-46 cm civarı kolçaklı ise kolçak içi genişliği en az 50 cm, oturma yüksekliği 45-48 cm arasındadır. Ayarlanabilen sandalyelerde ise bu mesafe 40 cm'ye kadar düşer. Oturma derinliği ise 42-45 cm arasındadır.

3-) Kitap dolabında, kitap koymak amacıyla kullanılan dolaplar genellikle iki parçalıdır. Alt dolaplar 60-70 cm yükseklikte, 38-42 cm derinlikte ve kapaklı yapılıdır. Eğer sürme kapak yapılı ise bu ölçüye 2-3 cm eklenebilir. Kitaplardan dolayı raflarda sarkma olmaması için raf genişlikleri 90 cm den geniş olmamalı ve yonga

levha yerine kontra tabla kullanılması daha iyi olur. Dolap üst yüksekliği genellikle kapı ve pencere pervazı yüksekliğinde (210-220 cm) veya tavadan 4-5 cm aşağısına kadar çıkılabilir.

4-) Orta masası ve sehpasında ölçüler orta masalarda dikdörtgen için 110-120 cm boy ve 55-60 cm genişlik, sigara sehpası için kare tablalı ise 55x55 cm, 60x60 cm arasında yapılmaktadır. Yuvarlak sehpa için ise 55-60 cm arasında ölçüler alınabilir. Orta masası ve sehpalarda yükseklik 36-40 cm arasındadır.

5-) Koltuk ve sandalyelerde ölçüler, koltuğun ön genişliği 48-52 cm arasında eğer kolçaklı ise kolçaklar arası genişlik en az 50 cm olmalıdır. Oturma yüksekliği 38-42 cm, oturma derinliği 55-58 cm arasındadır. Sandalye için oturma yüksekliği ise 40-44 cm arasındadır [27].

Banyo mobilyası

Günlük hayatımızda el, yüz yıkama, traş olma ve banyo ihtiyacının giderildiği yer ve bu odadaki mobilyaya banyo mobilyası denir.

Resim 3.10. Banyo mobilyası [29]

Banyo mobilyasının fonksiyonları

- 1-) Temiz havlu ve banyo takımlarını saklama
- 2-) El ve yüz yıkama
- 3-) Tuvalet (traş, saç kurutma) yapma
- 4-) Kirli çamaşırların biriktirilmesi
- 5-) Çamaşır ve banyo gereçlerinin (sabun, deterjan) saklanması
- 6-) Banyodan sonra kurulanma ve istirahat etme gibi fonksiyonları yerine getirir

Banyoda kullanılan mobilyalar

- 1-)Havlular ve gereç dolabı
- 2-)Lavabo altı dolabı
- 3-)Sedir

Banyo mobilyalarının ölçüleri

- 1-) Havlu ve gereç dolabı 30-40 cm derinlikte, 40-50 cm genişlikte ve 180 cm yükseklikte, raf boşlukları ise 25-30 cm yapılmalıdır.
- 2-) Lavabo altı dolabı ihtiyaca ve yerin elverişliğine uygun genişlikte çekmeceli, kapaklı şekilde yapılabilir. Traş takımları için ayna yanına 10-12 cm derinlikte bir dolap veya uygun duvar dolapları tasarlanabilir. Ayrıca duvara monte edilecek aynanın genişliği en az 48 cm olmalıdır.
- 3-) Sedir, 60-180 cm boyunda, 60-65 cm genişliğinde, 40 cm yüksekliğinde deri, vinleks döşemeli metal veya masif ayaklı bir mobilyadır.

3.2. İç Mekan Tasarımı

İç mekan tasarımı, binaların içindeki iç mekanların planlanması, düzenlenmesi ve tasarımından oluşmaktadır. Bu fiziksel ortamlar, barınmak ve korunmak ihtiyaçlarımızı karşılar, her türlü mekan içi etkinliğimiz için gerekli dekoru kurar, hareketlerimizin şeklini etkiler, amaçlarımızı besler ve hareketlerimizle beraber gelişen fikirlerimizi ifade etmemize yardımcı olurlar; görünüşümüzü, ruh halimizi ve kişiliğimizi etkiler. Bu sebeple iç mekan tasarımının amacı, iç mekanın işlevsel açıdan gelişmesi, estetik açıdan zenginleşmesi, psikolojik açıdan pekiştirilmesidir.

Bütün tasarım süreçlerinin özünde, tasarlanan her parçanın ahenkli bir bütünlüğe varması ve dolayısıyla belirli hedeflere ulaşması yatar. İç mekan tasarımında, seçilmiş öğeler işlevsel, estetik ve davranışsal yol göstericiler eşliğinde üç boyutlu modellere dönüşürler. Bu öğeler modeller vasıtasıyla kendi arasında kurdukları ilişkiler sonunda, görsel kaliteyi ve iç mekanın işlevsel uygunluğunu belirler, mekanı algılayışımızı ve kullanımımızı etkiler [25].

3.3. Konutta İç Mekan Tasarımına Etki Eden Faktörler

3.3.1. İnsana yönelik faktörler

Binaların iç mekanları, insanların hareket etmeleri, iş yapmaları ve dinlenmeleri için düzenlenmiş mekanlardır. Bu sebeple de iç mekanların biçim ve boyutları ile kendi vücudumuzun boyutları arasında bir uyum olmalıdır. Fiziksel ve psikolojik boyutların yanı sıra, mekanın hislerimizi ve hareketlerimizi etkileyen, dokusal ve ısı özellikleri de vardır [25].

Her mobilya kullanım esnasında uygun formlarda insan vücudu ile birebir ilişki içindedir. Bu yüzden, insan ölçüleri, kullanım amacına yönelik vücudun aldığı şekiller, bunların yanı sıra estetik anlayış, mobilyanın tasarımını yakından etkileyen değişken faktörlerdir [25].

Ergonomik faktörler

Yapı olarak insan vücudu belli bir takım fiziki sınırları olan bir bütündür. Bunun için, kullanım amacı ile yapılması tasarlanacak mobilya belli şartlar altında vücudun parçalarıyla doğrudan ilişki kurmak durumundadır. Bu ilişki birebir olacağı gibi, uzaktan göze ve diğer duyu organlarına hitap eden bir ilişki şeklinde de olabilir. İşte bu durumda mobilyanın fiziki yapısının insanın fiziki yapısına uygunluğu ergonomik faktörlerle belirlenir. Mobilya kullanırken, kullanıcı ile mobilyanın birebir ilişkilerinde her iki tarafında fiziki yapılarının zorlanmamaları, belli bir uyum içerisinde olmaları gerekir. Aralarındaki bu uyumu sağlamak ancak her iki tarafın zorlama eşiklerini bilmekle mümkündür [10].

İnsanın fiziki zorlanma eşiklerinin tespit edilmesi için, onun vücut ölçülerinin hareket alanları gibi fiziki nitelikleri incelenmelidir. İnsan- çevre ve insan-mobilya ilişkilerindeki bu nitelikler ergonomi biliminin konusudur [10].

Avrupa ülkelerinde “İnsan Mühendisliği” denen bu bilim dalı, insanın çalışma hayatında yetenek ve yapı sınırlarının ortaya konulmasını, onun çevresi ile ve kullandığı nesnelere ile olan ilişkilerinin araştırılmasını üstlenmiştir. II. Dünya harbinde gelişen silah ve kullanıcı arasındaki ilişkilerden doğan ergonomik yaklaşım günümüzde diğer kullanım araçlarına da taşınmıştır [10].

Mobilya-insan ilişkilerinde göz önüne alınması gereken ergonomik faktörlerden antropometrik nitelikler; mobilya ve kullanıcının fiziki ilişki kurdukları bölgelerde, ölçü ve şekil olarak uyum içinde olmalarını öngörür. Bu da, mobilyanın boyutlandırılmasında “Statik Antropometrik Veriler” ile çok daha karmaşık hareketlerin boyutlanması olan “Dinamik Antropometrik Veriler” den meydana gelir [10].

Statik antropometrik veriler, mobilyanın kullanıcı ile birebir ilişki içinde olan, kullanıcının doğrudan dokunarak tanımlamak durumunda olduğu kısımların boyutlandırılmasında kullanılır [10].

Dinamik antropometrik veriler ise, vücudun belli bir hareket esnasında kazandığı biçimlerin boyutsal niteliklerini ortaya koyar ve mobilyanın boyutlarını da bu ilişkiler çerçevesinde etkiler [10].

İnsan anatomisi ve antropometrisi

İnsan, akli yoluyla çevresini gözlemleyen, bunun sonucunda edindiği bilgileri yorumlayıp üreten, bilgi ve deneyimlerini topluma kazandırarak kültürünü oluşturan, gelişmeye açık bir canlı varlıktır. İnsan eliyle ortaya çıkan her şey (yapıt), onu oluşturan insanın yapıcı özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bu insanın gelişimini ve kültürünü oluşturan, düşünme-oluşturma yeteneğidir.

İnsanlık tarihinin ilk temel koşulu yaşayan insan bireylerinin varlığıdır. İnsanlık, Homo Sapiens'ten günümüz insanına gelinceye değin, önceleri “doğadan yararlanmakla kalmış, doğayı amacına uygun olarak değiştirip ona egemen olunca da uygarlık yolunda ilerlemeye başlamıştır [31].

İnsan organlarının eksikliğini bulduğu tekniklerle giderir. Organlarının eksikliğini de tekniğe yükler. Uçamadığı için uçak yapar, ayaklarının görevini otomobile yükler, sesinin erişemediği yere telefon çeker, göremediği yere dürbünle bakar kısaca insan teknik ile organlarının eksikliğini gidererek, fiziki yeteneklerini aşarak organlarının görevini başka bir şeye yükler.

İnsan dışındaki bütün canlılar aletsiz yaşayabilir. İnsan aletsiz-araçsız yaşayamaz. Kendi buluşu olan tekniklerle “araç-alet” üretir. Masa, sandalye, televizyon, radyo, konut gibi. Bunların hepsi bir araç olarak insan için bir yaşam çevresi varsa; insanın bu uzantıları ile beraber vardır. Ancak bu uzantıları ile insan varlığından söz edilebilir [31].

3.3.2.Psikolojik ve sosyo-kültürel faktörler

Psikolojik faktörler, günlük hayatta kullanılan mobilyanın fiziki yapısı, kullanıcı tarafından nasıl anlaşılacağını ortaya koyduğu gibi, yine bu esnadaki değerlendirmeleri de etkiler. Bu sebeple mobilyanın olduğu gibi kavranması ya güven ya da birtakım psikolojik sapmalar ve güvensizlik meydana getirir.

Sosyo-kültürel faktörler, her toplum bireylerin davranışlarını değerlendirmek ve denetlemek amacıyla belli bir çok kurallar ve değer sistemleri oluşturur. Toplumun kabul edilmiş bir üyesi olmak ancak bu kural ve sistemlere uymakla mümkün olur. Bunun yanı sıra, kişinin psiko-sosyal güven duyabilmesi de kendinin toplum tarafından kabul edildiğine inanması ile olur.

Tasarımcı, hazırlık, araştırma ve geliştirme safhalarında geliştirdiği mobilyayı, fiziki olarak karşı tarafa gösterebilmesi için, görme olgusunun hem fizyolojisini hem de algılama kurallarını bilerek hareket etmesi gerekir. Armheim buna “görsel dinamiğin inandırıcı olması” demiştir.

Bir tasarımın inandırıcılığının yanında, psikolojik güvende ön plana çıkıyor. Mobilyanın şekli inandırıcı değil, konstrüksiyonu güven vermiyorsa, kullanıcıda psikolojik dengesizlik ve rahatsızlık meydana getirir. Kullanıcı mantıki olarak bu güvensizliği ne kadar yenmeye çalışırsa çalışsın tamamen yok edemez.

Günümüzde bir moda ürün haline gelen mobilyanın kullanım amacı küçük farklılıklar göstererek aynı kalırken, kafalardaki geleneksel şekilleri, malzeme ve üretim teknolojisi sürekli değişerek gelişmektedir. Bu değişim insanın (kullanıcının) kabul etme sınırını aşarsa, mobilyanın anlaşılabilirliği zorlaşır. Tasarımcı bu gerçeği daima göz önünde bulundurmalıdır [10].

3.3.3. Estetik faktörler

Estetik özlemler, insan psikolojisinin ayrılmaz parçalarıdır. Kişi, mobilyanın ihtiyaca cevap veren fonksiyonel özelliği ile yetinmeyip, onun şeklini güzellik kavramıyla uygun halde görmek ister.

İnsanoğlu her zaman güzelliğe önem vermiş ve zaman içerisinde bu kavramda değişimler görülmüştür. Herhangi bir eşyada var olan renk, form, ölçü, estetik gibi hususlar üzerinde değişik psikolojik etkiler oluşturur.

Mobilyanın insan gözüne daha estetik görünmesi için mobilyanın boyutları arasında, uygun bir oran olması gerekir. Aksi takdirde, altın bölüm oran sistemine uygun olmayan boyutlarda yapılan mobilyanın estetik görünümü çekici bulunmayacaktır [10].

3.3.4. Teknik faktörler

İnsanın hizmetine sunulan mobilya, bir takım işlem ve aşamalar sonucu üretilir. Bu sürecin, malzeme ve makineye yönelik uygulaması mecburi olan fiziki hususları, tasarımcının amaçladığı ihtiyaca yönelik elde edilebilmesinde en önemli kısıtlamalardır. Bir başka deyişle fonksiyonel ve psikolojik faktörlere göre kağıt üzerinde şekillenen mobilyanın fiziki bir varlık olabilmesi, ulaşılan şeklin mevcut teknoloji aracılığı ile gerekli malzemedan üretilebilmesine bağlıdır [10].

Malzeme faktörü

Bir üretim sisteminin iki önemli unsurundan birisi olan malzeme, üretimi düşünülen tasarımın fiziki özelliklerine uygunluğu kadar aynı zamanda tasarımı bu malzemedan üretebilir olmalıdır. Çünkü malzeme tasarımı sadece şekli nitelikler açısından değil, daha önce fonksiyonel kullanım açısından etkiler. O halde malzeme faktörlerini iki grupta ele almak gerekmektedir.

1-Malzemenin tasarımın fonksiyonuna ve kullanım şartlarına uygunluğu.

2-Malzemenin tasarımın şekline veya şeklin malzemeye uygunluğu.

Mobilyanın gerek temel görevi gerekse bu görevi yerine getirdiği çevrenin fiziki, kimyevi ve diğer şartları, mobilyayı oluşturan malzeme veya malzemelerin belli yapıda olması gerekmektedir [10].

Üretim yöntemi faktörü

Üretim yöntemi faktörü de, malzeme faktörü gibi tasarımı hem etkileyen hem de tasarımdan etkilenen bir faktördür. Yani üretim yönteminin tasarlanan şekildeki mobilyayı üretmeye uyması gibi tasarım şeklinin de üretim yönteminin özelliklerine uyması gerekir. Ayrıca kullanılacak malzemenin de üretim yöntemi ile arasında yakın ilişkiler vardır. Buna göre üretim yöntemi faktörünü iki grupta inceleyebiliriz.

1 – Üretim yönteminin malzeme şekil bütünlüğüne uygunluğu

2 – Malzeme şekil bütünlüğünün üretim yöntemine uygunluğu

Bir üretim sisteminde her malzeme belli bir işlem ve yöntemlerle işlenir. Bu üretim yöntemlerinin çeşitliliği malzemeye verilmek istenen şekle göre oluşur. Dolayısıyla tasarımcı üretim yöntemi seçiminde yalnızca tasarımın şeklinden ya da kullanılan malzemedan değil bir malzeme-şekil bütünlüğünden etkilenir. Bu tür tasarım sürecinde üretim yöntemi seçenek, malzeme-şekil bütünlüğü ise veri durumundadır [10].

3.3.5. Ekonomik faktörler

Mobilya, insanların belli ihtiyaçlarını karşılamak üzere üretilir. Ancak, gerek üretim süreci gerekse bunu takip eden kullanım süreci bunu takip eden bir ortamda gelişir. “İhtiyacın üretilen mobilya ile karşılanması” durumunda tüm insanlar bu oluşumun belli bölümlerinden ekonomik faydalar elde etmeyi amaçlar. Üretilen ve kullanılan mobilyanın etrafında gelişen bu ekonomik faaliyetlere yönelik faktörler “ekonomik faktörleri” oluşturur [10].

3.3.6. Tüketicilere yönelik faktörler

Mobilyanın rasyonel üretimi demek, kullanıcının belli ihtiyaçlarına cevap vermesidir. Tasarımcı, mobilyanın fiyatını etkileyecek her kararında kullanıcıya kusursuz bir mobilya sunması gerektiği kadar, bunu olabildiği kadar ucuza sunması gerektiğini de unutmamalıdır.

3.3.7. Üreticiye yönelik faktörler

Üretici, belli ekonomik imkanları ve amaçları olan bir varlıktır. Tasarımcının bu imkanların içerisinde kalmasına ve bu amaçlara ters düşmemesine bağlıdır.

3.4. Mobilya Endüstrisinde İç Donatı Elemanlarının Üretim Süreci

3.4.1. Üretim süreci

Üretimin tanımı değişik çevrelerce çok farklı şekillerde yapılmakta ise de, işletmeciler üretimi “Yeni bir fiziksel varlık veya hizmet ile sonuçlanmak üzere bir fayda yaratmak amacı ile girişilen faaliyetler” olarak tanımlanır. Üretim sistemleri ise “Önceden belirlenmiş bir yönteme göre makine, malzeme ve insan gücü gibi üretim fonksiyonlarını kullanarak mal veya hizmet üreten sistemler” olarak tanımlanır.

Üretim sistemleri; yönetim biçimi, mamul cinsi, mamul miktarı üretim akışı gibi kriterlere göre farklı biçimlerde sınıflandırılabilir. Üretim miktarına veya akışına göre bir sınıflandırma yapılmak istendiğinde üretim sistemleri şu alt başlıklarda incelenir.

- 1-) Siparişe göre üretim
- 2-) Parti üretimi
- 3-) Sürekli üretim

Siparişe göre üretim

Üretimle ilgili zaman, miktar ve kalite gibi birçok özelliğin tüketici tarafından belirlendiği bir mamulün üretilmesidir. Miktar genellikle, bir veya birkaç denilebilecek kadar azdır. Örnek verilmek istenirse yerinde ölçü alınarak yapılan portmanto, mutfak dolabı vb. münferit mobilya üretimleri bu gruba girer. Sipariş üretimi, imalatın yapıldığı sürelerin düzeni bakımından üç alt gruba ayrılır.

1-)Az sayıda mamulün bir defalığına üretilmesi

2-)Az sayıda mamulün talep edildikçe belirsiz aralıklarda üretilmesi

3-)Az sayıda mamulün belirli aralıklarda periyodik olarak üretilmesi

Yalnız, bir defalığına üretilen mamuller için, üretim tekniği ile alet, tertibat ve planlama bakımından yapılacak fazla bir şey yoktur. Belirli veya belirsiz aralıklarda tekrar üretilen mamuller için metot, işlem planlaması, kontrol faaliyetlerinin düzenlenmesi ve bunlara ilişkin bilgilerin gerektiğince kullanılmak üzere kullanılması önem taşır. Sipariş üretiminde makine ve işgücü kapasitesinden yararlanma oranı düşüktür.

Tek imalde aynı zamanda, aynı kalitede, aynı ölçüde yalnız bir mamül yapılır. Her yapılan mamül kendisinden önceki ve sonrakilerden farklı olduğuna göre, tek imalde çeşitli mamüller yapılabilir demektir [40].

Parti üretimi

Bir talebi karşılamak üzere, bir mamulün veya özel bir siparişin sürekli veya belirli miktarlardan oluşan partiler halinde üretilmesidir. Bir partinin üretimi tamamlandığında, makine, tesis ve diğer üretim imkanları başka bir parti mamulün üretiminde kullanılabilir. Yılın ilk yarısında yemek odası, geri kalan diğer yarısında yatak odası mobilyası üreten bir işletme, parti üretimi yaparak kesikli üretim yapılan atölye düzeninde yarı sürekli üretim yapmak suretiyle kapasite kullanımında sipariş üretimine göre daha fazla avantaj sağlayabilir. Makine, takım, avadanlık ve insan gücünün planlanmasında gösterilecek özen parti büyüklüğüne ve üretim periyodunun sıklığına bağlıdır. Parti üretimi de sipariş üretimi gibi yalnız bir defalık, belirsiz ve

belirli aralıklarda tekrarlanan olmak üzere üç alt gruba ayrılır. Parti hacmi büyüdükçe ve periyotlar belirli hale geldikçe üretim planlama ve kontrol tekniklerinin uygulanması daha verimli sonuçlar verir. Parti üretiminde iki temel problem vardır. Bunlardan biri en uygun parti büyüklüğünün saptanması, diğeri minimum kapasite kaybına yol açan üretim programlarının hazırlanmasıdır. Parti üretimi endüstride ağırlığı en fazla olan ve sık rastlanan bir üretim tipidir.

Sürekli üretim

Makine, tesis ve diğeri üretim fonksiyonlarının yalnız belirli bir mamulü üretecek şekilde düzenlenmesi suretiyle yapılan üretimdir. Söz konusu mamulün talep düzeyi ve üretim miktarları çok yüksektir. Sipariş ve parti üretimlerinde, üretim hızının talepten biraz yukarıda olmasına izin verilebilir. Yani bir miktar stoklama yapılabilir. Sürekli üretimde ise tespit edilen talep miktarlarının üzerine fazla çıkılmaz.

Seri halinde imalin temel özelliği aynı mamulün aynı zamanda birden fazla yapılmasıdır. Serilerdeki birimler azda olsa çokta olsa, seri bağlı birimler büyüklük, kalite, tip bakımından birbirinin aynıdır. Serinin imali oldukça kısa bir süreye sığdırılır. Seri bitince başka bir seriye geçilir [40].

Bir mobilya atölyesinde gerçekleşen sipariş üretimi veya parti üretimlerinde üretim sistemi kesikli sisteme göre dizayn edilmektedir. Bir mobilya fabrikasında ise sistem üretimin bazı alt süreçlerini kesikli üretime, bazı alt süreçlerini ise sürekli üretime göre yapacak şekilde düzenlenmektedir. Örneğin; masif hattında kesikli üretim görülürken, cila hattı ve panel hattında sürekli üretim sistemleri görülmektedir. Bu tür üretim sistemlerine grup ya da karma üretim sistemleri de denir.

3.4.2. Yerinde ölçü alma

Dekorasyonu yapılacak mekanda yapılacak ilk iş ölçü almaktır. Ölçülendirmede daha sonra karşılaşılabilecek problemleri önlemek için inşaattan kaynaklı ölçü farklılıkları mutlaka göz önünde bulundurulmalı, farklı noktalardan ölçüler alınmalıdır. Ayrıca elektrik, su ve ısıtma tesisatlarının yerleri belirlenip tasarım aşamasında göz önünde bulundurulmalıdır. Ölçülendirme işi bittikten sonra boş mekanın resimleri çekilir veya kamera kaydı yapılabilir.

Resim 3.11. Mekanın fotoğraflandırılması [33]

Resim 3.12. Mekanın fotoğraflandırılması [33]

Resim 3.13. Mekanın fotoğraflandırılması [33]

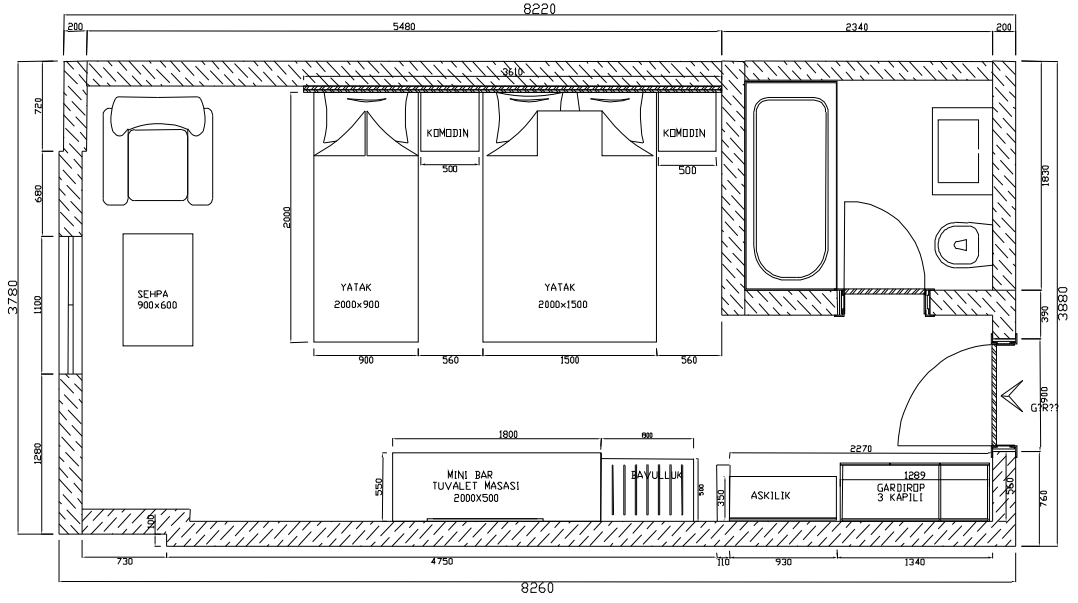
3.4.3. Müşteri gereksinimlerinin tespiti

Sadık müşteri, iyi hizmet alan müşteridir. Bu müşteriler her zaman en karlı müşterilerdir. Mevcut ürünleri daha fazla satın alırlar. Bunu yaratmada müşteri ile birebir ilişki ve onları tanımak önemlidir [41].

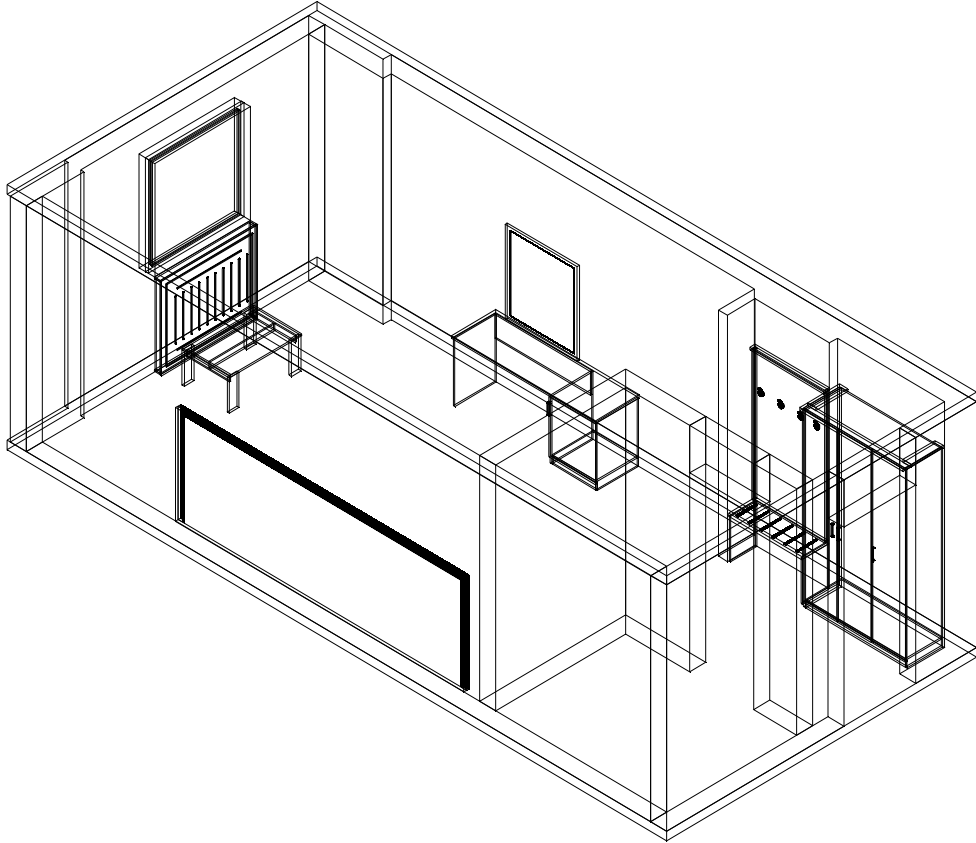
Müşteri kendisiyle bire bir ilgilenilmesini ister. Hizmetin sunulmasında kendisine yardımcı olunması, yol gösterilmesi, ürün tercihleri arasında kendisine fikir verilmesi müşterinin memnun olmasını etkileyen faktörlerdendir. Onunla dost olup sıcak ilişkiler kurmak firma için de başarı sayılır. Firmaları diğer rakiplerinden ayıran en önemli özellik sunduğu memnuniyettir.

3.4.4. Mekanın projelendirilmesi

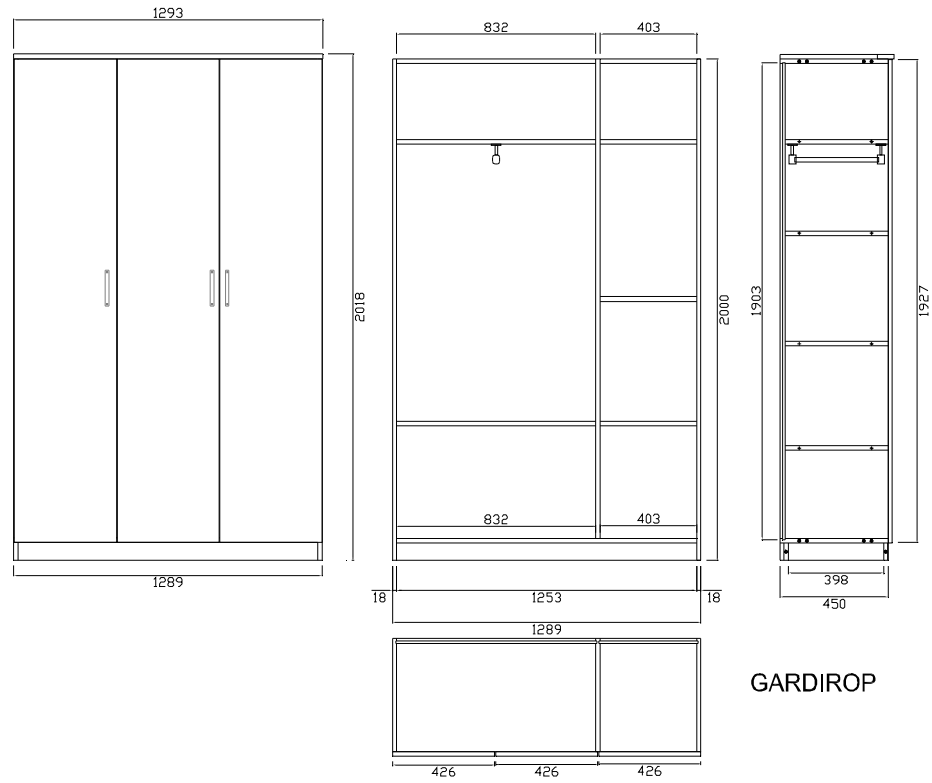
Mekandan alınan ölçüler ve müşteri istekleri doğrultusunda çeşitli çizim programlarında proje üst görünüş ve ön cephe görünüşleri çizilir. Mekan içerisine uygun mesafelerde yerleştirilen donatı elemanları 3 boyutlu çizilir, doku ve renkleri atanarak görsel resimler oluşturulur. Ürün maliyetleri çıkartılarak satış fiyatları belirlenir. Hazırlanan proje müşteriye sunulur, değişmesi istenen şeyler varsa yeniden netleştirilir ve revizyonu yapılır. Onay gören proje üretime hazırlanır.

Şekil 3.1. Mekanın üst görünüşte projelendirilmesi [33]

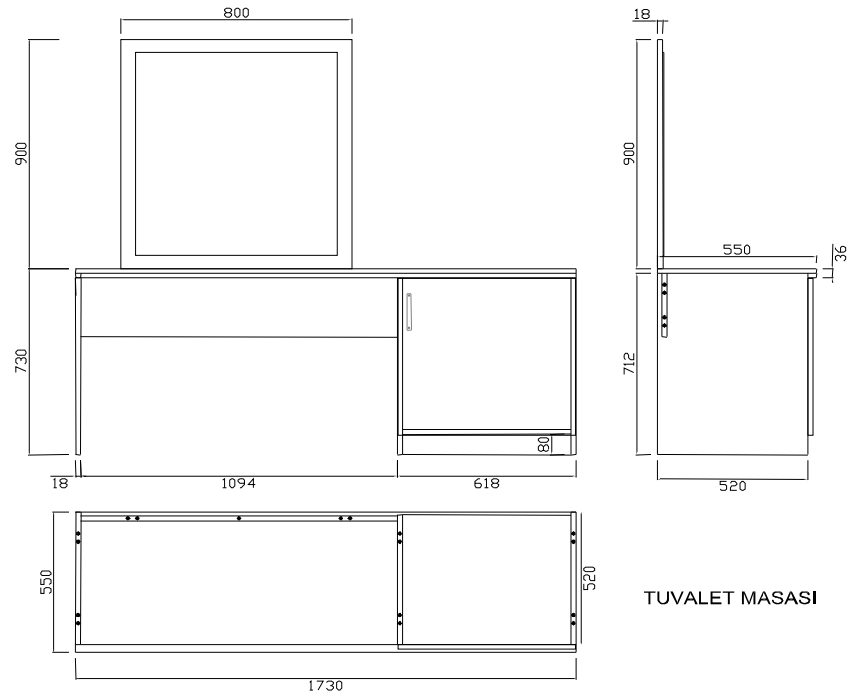

Şekil 3.2. Mekanın perspektifinin çizilmesi [33]

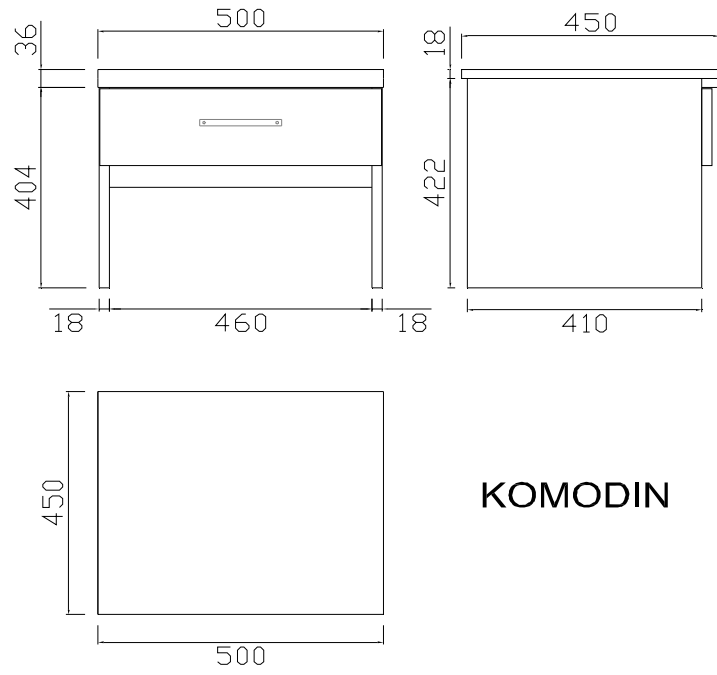
GARDIROP

Şekil 3.3. Gardırop teknik çizimi [33]

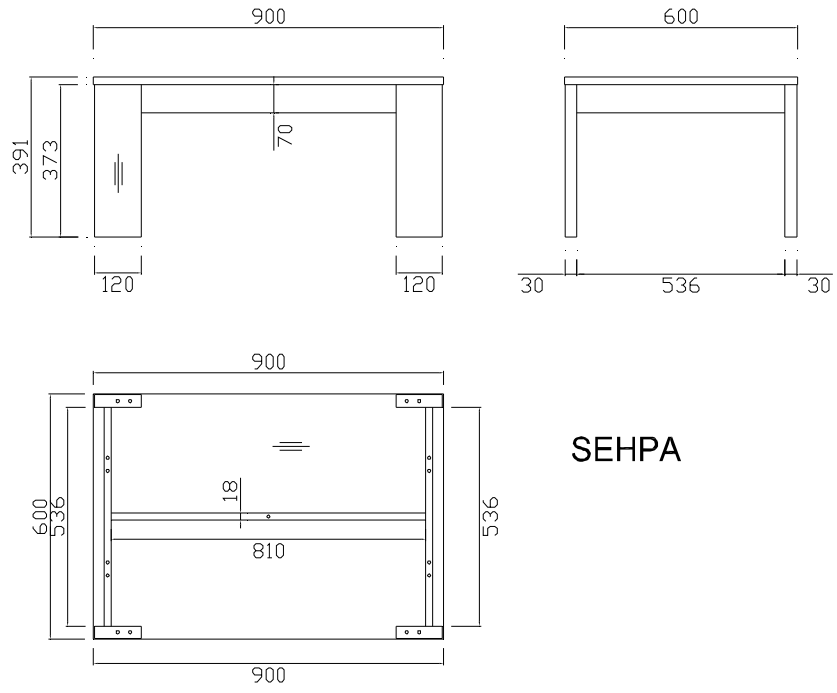

TUVALET MASASI

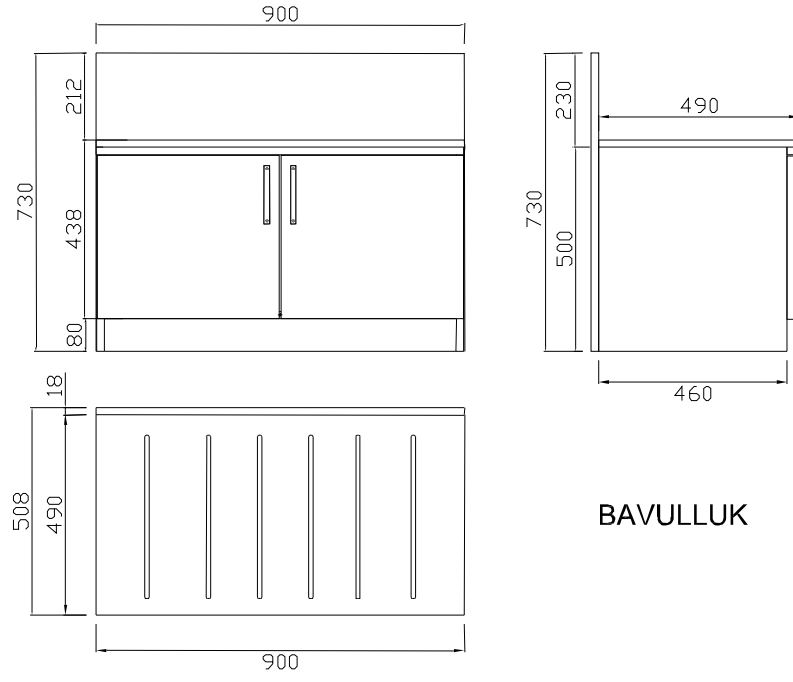
Şekil 3.4. Tuvalet masası teknik çizimi [33]

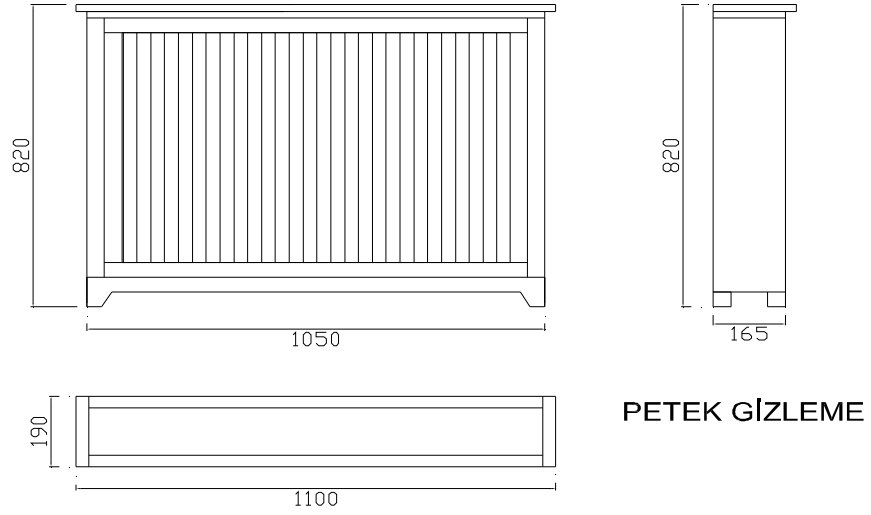
Şekil 3.5. Komodin teknik çizimi [33]

Şekil 3.6. Sehpa teknik çizimi [33]

Şekil 3.7. Bavulluk teknik çizimi [33]

Şekil 3.8. Petek gizleme teknik çizimi [33]

Resim 3.14. Projenin görselleştirilmesi [33]

Resim 3.15. Projenin görselleştirilmesi [33]

3.4.5. Üretim süreci

Üretimi yapılacak işler listelenir, temin edilecek hammadde miktarları belirlenir, ürün maliyetleri çıkarılır, işin teslimat süresi göz önüne alınarak üretim zamanı ve şekli belirlenir. Donatı elemanlarının uygun ölçülerde üç görünüşte çizilir ve ölçülendirilmesi yapılır. Gerekliyse perspektif ve detay çizimleri de üretime hazırlanır.

3.4.6. Ürün kontrolü ve sevkiyat

Üretimimden çıkan işlerin temizliği ve son kontrolleri yapılır. Kalite kontrolden geçen ürünler ambalajlanır ve firma aracı veya nakliye araçlarıyla müşteriye götürülür.

3.4.7. Donatı elemanlarının montajı ve teslimi

Ürünlerin mekan içerisinde belirlenen yerlere montajı yapılır. Daha önce gözden kaçan hatalar varsa düzeltmeler yapılır ve eksikler tamamlanır. Gerekli rütuşlar ve son düzenlemeler bittikten sonra kullanıma hazır olan mekan müşteriye teslim edilir.

Resim 3.16. Mekanın teslimata hazırlanmış hali [33]

Resim 3.17. Mekanın teslimata hazırlanmış hali [33]

4. ANKARA'DA MOBİLYA VE DEKORASYON SEKTÖRÜNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN İRDELENMESİ

Mobilya ve dekorasyon sektöründeki sorunlara çözüm yollarını araştırırken incelenen konular; sermaye yetersizliği, hammadde tedarik sorunu, kalifiye eleman sorunu, teknolojik gelişmeyi takip, pazarlama sorunu, ambalaj sorunu, ulaşım sorunu, araştırma geliştirme, kalite ve standadizasyon sorunu, montaj sorunu, reklam sorunu, nakliye, stok, üretim sorunları, makine ve araç gereç yetersizliği gibi sorunlar ele alınmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan ve firmalarla yapılan ön görüşmelerden çıkarılan sorunlar kısaca aşağıda verilmiştir.

4.1. Sermaye Yetersizliği

Ön görüşme yapılan firmalar, kriz karşısında savunmasız olduklarını ve bu yüzden en önemli sorun olarak finansman sorununu gördüklerini ifade etmektedirler. Kriz, rekabet ve ekonomik durgunluk, bu işletmelerin kaynak ihtiyacını artırmaktadır. Sermaye yetersizliği yüzünden ürün tanıtımlarında da sıkıntılar çekilmektedir.

4.2. Hammadde Sorunu

Mobilya ve dekorasyon firmalarının kullandığı hammadde ve malzemelerin büyük çoğunluğu yerli piyasadadan temin edilmektedir. Bunun tamamı kullanılabilir nitelikte değildir. Yapılacak üretim şekline göre ham madde seçimi yapılmamaktadır. Diğer taraftan üretime uygun tasarımlar yapılmadığı için ürün kayıpları olmaktadır. Yurt dışından ithal edilen hammaddelerde standart kontrolü ve uygunluk kontrollerinin gereği gibi yapılmadığı görülmektedir. Ham madde ve yarı mamullerin temininde de ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır.

4.3. Kalifiye Eleman Sorunu

Türkiye'nin Mobilya Dekorasyon Endüstrisinin yoğun olduğu Ankara-Siteler' de yapılan gözlemlerde mobilya imalatında yüksek öğretim düzeyindeki eleman sayısı

azdır. Ankara-Çankaya bölgesinde yapılan gözlemlerde eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Modern anlamda yapılan mobilya ve dekorasyon işleri Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerin ilgili dergilerinden ve internetten yararlanılarak hazırlanmakta ve yapılmakta, yenilikler bu şekilde takip edilmektedir. Teknolojik bilgilerde ki hızlı gelişme ve yeni yapılan yatırımların bilgisayar elektroniği gibi yüksek teknolojilere dayandırılması, özel bilgilerle donatılmış nitelikli işgücü ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Nitelikli eleman ihtiyacının karşılanamaması, genelde tüm işletmeler için geçerli bir sorun dur. Bir başka sorun da, uzmanlığın çok büyük önem kazandığı günümüzde, çok yönlü eleman istihdamının zorunluluğudur. Bu elemanların yetiştirilmesi de, ayrı bir sorun teşkil etmektedir. Gerek finansal bakımdan, gerekse de zaman açısından olumsuzlukları vardır.

Bu işyerlerinde çalışanların genel olarak her işi yapması, bazen yeni ürün ve teknolojiler karşısında mevcut personelin bilgi seviyesinin yetersiz kalmasına neden olmakta, bu açığın giderilmesi için personelin eğitimine ağırlık verilmemektedir. Küçük işletme'lerde kaliteli personel istihdam etme konusuna sadece giderler açısından bakılmakta, kaliteli personelin işletmeye sağlayacağı yararlar göz ardı edilmektedir.

4.4. Teknoloji Sorunu

Teknoloji ve bilgisayarın iş hayatına girişi, iş üretimini hızla arttırmış ve çalışanların bilgi seviyesini daha geniş kapsamlı teknik bir seviyeye çıkarmıştır. Bu nedenle yeni teknolojiye uyum sağlamak, günümüz modern toplum yapısında sanayici ile mesleki eğitimcinin başlıca sorunu haline gelmiştir. Bazı firmalar teknolojik yenilikleri izleyememekte ve yeterli araştırma geliştirme faaliyetlerin de bulunamamaktadır [42].

Çoğu işletme eskiden kurulmuş ve giderek ekonomik olmaktan çıkmış makine ve teçhizat ile çalışmaktadır. İleri teknoloji her türlü sektöre, işletmeye sunduğu

imkanların bulunması ve bu imkanların tüketicinin talebine doğrudan bağlı olmasıdır. Böylelikle teknik yenilikleri uygulamayan işletmelerin rekabet güçleri kaybolmuştur. Herhangi bir alandaki teknolojik gelişmenin ürünü olan bir metodun diğer tüm sektörleri etkilemesi ve bu yeniliğin diğer sahalarda da kullanıma girmesidir.

Sermaye yetersizliği, işletmelerin ileri teknolojileri transferinde en önemli güçlüğü oluşturmaktadır. Kullanılan düşük nitelikli iş gücü, makine ve malzeme temininde teknik kriterlere uygun seçimler yapılmaması, gerekli teknolojiye ulaşmayı engellemekte ve standartların düşmesine bağlı olarak kalite, verimlilik azalmaktadır.

4.5. Pazar Sorunu

Pazarlama sorunu, çağımızın en çok önem taşıyan konuları arasına girmiştir. Ülkemizde bu konuda yetişmiş elemanın az olması, bu alanın öneminin yeterince anlaşılmadığını göstermektedir. Bir ürün üretilirken belirli standartlara sahip olması bekleniyorsa, o ürünü pazarlamada da bu belirli standartlara uyup uymadığına bakılmalıdır.

Firmalar, tüketicilerin zevk ve tercihlerindeki hızlı değişiklikleri izlemede ve bu değişikliklere ayak uydurmada çok başarılı oldukları söylenemez. Özellikle, sosyal ve ekonomik koşullardaki değişiklikler işletmelerde ciddi sorunlara yol açmakta, hatta işletmeleri başarısız olmalarına neden olmaktadır.

Mobilya pazarında arz talep dengesini kurmak oldukça zordur. Üretim aşamasında, üretimin nitelik ve niceliğinin, pazar koşullarına göre saptanması gerekmektedir. Pazarlamada daha çok fiyat ön planda tutulmaktadır. Amaç ürünü satmak olarak görülmekte, asıl olan tüketicinin kazanılması geri planda bırakılmaktadır.

Modern pazarlama anlayışının bir göstergesi olan, pazarlama organizasyonu, tüketicinin korunması ilkeleri, pazarlama ahlakı, pazar bulmadan imalat, teknik

koşulların saptanması ve bu gibi durumlar, henüz tam olarak gelişmemiş ve yaygınlık kazanmamıştır. Pazarlamada zamanında teslim, ürünün teslim biçimleri ve bankacılıktan yararlanma geleneği yaygınlık kazanmadığı için üreticinin rekabet şansı azalmaktadır.

Ülkemizde pazar ihtiyaçlarına uygun üretim yapılmaması ve pazarlama tekniklerinin yeterince benimsenip, uygulanmaması işletmelerin pazarlama sorunlarına neden olmaktadır. Yeni pazar alanları araştırmak ve pazara girmek, potansiyel müşteri ve kurumlarla ilişkiye girmek belli bir zaman ve ciddi bir organizasyon gerektirmektedir. Pazarlama sorununun büyük çoğunluğunu finansal sorunlar oluşturmaktadır.

4.6. Ambalaj Sorunu

Mobilya ihracatının belki de en önemli ögesi ambalajlama tekniğidir de denilebilir. Her şeyden önce malın kırılmadan, ezilmeden, çizilmeden, deforme olmadan siparişin ulaştırılması esastır. Nakliye sırasında yapılan en ufak bir hatada mal geri çevrilmektedir. Böylece yapılan tüm masraflar boşa gitmekte veya daha düşük fiyatla satılmaktadır. Ayrıca müşterilerin güveninin kaybedilmesi ve ürün maliyetinin artması ekonomik kayıplara yol açmaktadır.

4.7. Kalite ve Standardizasyon Sorunu

Üretici firmalarda gerek ulusal gerekse uluslar arası standartlara uyma ve onun gerektirdiği şekilde üretim yapma alışkanlığı yeterli düzeyde değildir. Üretilen ürünlerde dönemsel, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar arası pazar isteklerine göre, fiyat, kalite ve standartların bilinmesi ve buna göre üretimin oluşturulması yeterince sağlanamamıştır.

Ürünler genellikle maliyet üzerine eklenen kar marjları ile fiyatlandırılmakta bu durum tüketici isteklerini sınırlayıcı bir fiyat oluşumuna neden olmaktadır.

4.8. Araştırma-Geliştirme

İşletmeler kendi bünyelerinde Ar-Ge çalışmalarını yeterince geliştirememektedir. Genel olarak bu konuda çalışacak elemandan yoksundur. Aynı sektörde çalışan yurt içi ve yurtdışındaki firmaların yaptığı çalışmalardan esinlenerek Ar-Ge çalışmalarını gerçekleştiren birçok işletme vardır.

Hızla endüstrileşmekte olan ülkemizde endüstrinin gereksinimlerini karşılayacak disiplinli, problemlere bütün yönleriyle bakabilen, firmaların yönetimleriyle ve tüm organizasyonla uyum içinde çalışabilecek tasarımcıların yetiştirilmesine ihtiyaç vardır [43].

4.9. Nakliye, Stok, Üretim Sorunları

Üretim yönetimi ve teknolojisindeki büyük bilgi eksikliğinin neden olduğu sorunların çözümlenmemesi, kalitesiz üretim, yüksek maliyet, hammadde, işgücü, makine, tezgah kapasitesi israfının daha da artmasına sebep olmaktadır. Bugün Türk işletmecileri ancak, bünyelerine uygun imalat yöntemlerini almakta ve uygulamaktadırlar. Üretim kapasitesinin yetersizliği de, diğer bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Firmaların, sermayeleri sınırlı olduğu için, pazar şartlarının gerektirdiği stokları bulundurmamaktadırlar. İstenilen yere taşıma, depolama, satış sonrası destek gibi konularda sorunlar yaşandığı görülmektedir.

Karşılaşılan sorunlardan biriside, üretim planında karşılaşılan güçlüklerdir. Ana firma, aldığı bir sipariş için işin bir bölümünü, ya da tamamını bir başka bağımsız işletmeye yaptırmaktadır. Ancak, bu ilişki bazı durumlarda bir bağımlılık ilişkisine dönüşmektedir. Bu durum bazen imalat süresinde ve kalitesinde sorunlara yol açmaktadır.

Satılan mobilyaların alıcıya sağlam ve eksiksiz olarak ulaştırılması gereklidir. Firmalar mali yetersizlikler nedeniyle bazen şirket aracı alamayıp, nakliye araçlarını veya müşterinin aracını kullanmak durumunda kalmaktadırlar. Mobilyalarda meydana gelen hasarların bir kısmı da nakliyeden kaynaklanmaktadır. Nakliye firmaları, yükleri taşırken gerekli özeni yeterince göstermemektedir. Mobilya sektörünün önemle üzerinde durması gereken konulardan birisidir. Konunun önemini bilen yetişmiş personel nakliye ve ambalajlama açısından çok önemlidir.

5. ARAŞTIRMA METODU

5.1. Araştırmanın Amacı

Ankara il sınırları içinde bulunan ve mobilya ve dekorasyon işiyle uğraşan firmaların günümüz şartlarında varlıklarını sürdürebilmeleri için mal ve hizmet üretiminde bazı standartlara ulaşmaları ve sorunlarını çözmeleri gerekmektedir.

Bu araştırma ülkemiz ekonomisine kaynak teşkil eden Ankara'da faaliyet gösteren dekorasyon firmalarının sorunlarını belirlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla yapılmıştır.

5.2. Araştırma Hipotezleri

H1: Dekorasyon firmaları üretim yerlerinin donanımlı olmaması, bir çoğunun başka firmalara üretim yaptırması, ürün kalitesini düşürmektedir.

H2: Dekorasyon firmalarında mali yetersizliklerden dolayı, ambalaj, nakliye ve satış sonrası hizmetlerde aksamalar görülmektedir.

H3: İşletmelerde, yeni ürün tasarımı yapılmayıp kopyalamaya gidilmesi ar-ge departmanının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu çalışmada, yukarıda ileri sürülen hipotezleri test etmek için, Ankara'da faaliyet gösteren 51 adet mobilya ve dekorasyon işletmesinin çalışma şartlarının belirlenmesi ve tespit edilen problemlere çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmıştır.

5.3. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma kapsamında, Ankara Siteler bölgesinde 24 adet, Çankaya bölgesinde 27 adet toplam 51 adet işletme incelenmiştir.

Dekorasyon sektöründeki sorunların çözüm yollarını araştırırken incelenen konular; sermaye yetersizliği, hammadde tedarik sorunu, kalifiye eleman sorunu, teknolojik gelişmeyi takip, pazarlama sorunu, ambalaj sorunu, ulaşım sorunu, araştırma geliştirme, kalite ve standardizasyon sorunu, montaj sorunu , reklam sorunu, nakliye, stok, üretim sorunları, makine ve araç gereç yetersizliği gibi sorunlar ele alınmıştır ve çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

5.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada yüz yüze anket yöntemi uygulanmıştır. Anketi hazırlarken oluşturulan sorular özellikle birbirini tamamlayıcı nitelikte oluşturmaya özen gösterilmiştir. Anket sonuçları; SPSS paket programından yararlanılarak değerlendirilmiştir.

6. BULGULAR

6.1. Ankara'daki Mobilya ve Dekorasyon İşletmelerinin Yapısal Özellikleri

Araştırma kapsamındaki işletmelerin üretim şekline ait araştırma sonuçları Çizelge 6.1'de verilmiştir.

Çizelge 6.1. Üretim şekli değerleri

Üretim Şekli	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Siparişe Dayalı Üretim	22	43,1	27	52,9	49	96,1
Seri/Hazır Üretim	2	3,9	0	0	2	3,9
Toplam	24	47,1	27	52,9	51	100

Çizelge 6.1'e göre, işletmelerin üretim şekline bakıldığında %96,1'inin siparişe dayalı üretim, %3,9'unun seri/hazır üretim yaptığı saptanmıştır.

Araştırma kapsamındaki işletmelerin işyeri mülkiyet durumları Çizelge 6.2'de verilmiştir.

Çizelge 6.2. İşyeri mülkiyet durumu

İşletme Mülkiyeti	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Mülkiyet	5	9,8	5	9,8	10	19,6
Kira	19	37,3	22	43,1	41	80,4
Toplam	24	47,1	27	52,9	51	100

Çizelge 6.2'ye göre, işletmelerin %80,4'ünün kira olduğu, %19,6'sının mülkiyet olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki işletmelerin faaliyet alanına ait araştırma sonuçları Çizelge 6.3'de verilmiştir.

Çizelge 6.3. Faaliyet alanı

Faaliyet Alanı	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler	
	N	(%)	N	(%)
Mutfak Dolabı	24	47,1	27	52,9
Genç Odası	20	39,2	21	41,2
Banyo	24	47,1	27	52,9
Yatak Odası	20	39,2	21	41,2
Ofis mobilyası	18	35,3	21	41,2
Yemek Odası	20	39,2	21	41,2

İncelenen işletmelerin, %100'ü mutfak ve banyo, %80,4'ü genç odası, yatak odası, yemek odası, %76,5'i ofis mobilyası üretmektedir.

Araştırma kapsamındaki üretim yapan işletmelerin faaliyet gösterdikleri binanın işin özelliğine göre tasarlanıp tasarlanmadığı Çizelge 6.4'de verilmiştir.

Çizelge 6.4. İşyerinin işe uygunluğu

İşyerinin İşe Uygunluğu	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
Üretim Özelliğine Uygun Tasarlanmış	5	9,8
İhtiyaca Göre Sonradan Tadilat Yapılmış	18	35,3
Makine Yerleşimi Binanın Mimari Planına Göre Yapılmış	1	2,0

Çizelge 6.4'e göre, incelenen işletmelerin %35,3'ünde ihtiyaca göre sonradan tadilat yapılmış, %9,8'inde işyeri üretim özelliğine uygun tasarlanmış, %2,0'sinde makine yerleşiminin binanın mimari planına göre yapılmış olduğu tespit edilmiştir.

6.2. Temel Sorunlar

6.2.1. İş gücü sorunu

Araştırmada, ankette sorulan iş gücü kalifikasyonu ile ilgili sorunların değerlendirilmesi Çizelge 6.5'de verilmiştir.

Çizelge 6.5. Çalışanların ünvanı

Çalışanların Ünvanı	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
İşçi	24	47,1	24	47,1	48	94,2
Usta	24	47,1	24	47,1	48	94,2
Teknik Öğretmen	3	5,85	0	0,0	3	5,85
Mimar	5	9,8	8	15,7	13	25,5
Mühendis	1	2,0	10	19,6	11	21,6
Endüstri Ürünleri Tasarımcısı	1	2,0	2	3,9	3	5,9
İç Mimar	6	11,8	11	21,6	17	33,3

Çizelge 6.5'e göre, incelenen firmalarda çalışanların %94,2'si usta, %94,2'si işçi, %33,3'ü iç mimar, %25,5'i mimar, %21,6'sı mühendis, %5,85'i teknik öğretmen, %5,9'u endüstri ürünleri tasarımcısıdır.

Araştırmada, ankette sorulan iş gücü sayısı ile ilgili sorunların değerlendirilmesi Çizelge 6.6’da verilmiştir.

Çizelge 6.6. Çalışanların sayısı

Çalışan Sayısı	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
1-9 Kişi	21	41,2	27	52,9	48	94,1
10 ve Üzeri	3	5,9	0	0	3	5,9

Çizelge 6.6’ya göre, işletmelerde %94,1 oranında 1-9 kişinin çalıştığı, %5,9 oranında 10 ve üzeri kişinin çalıştığı tespit edilmiştir.

Araştırmada, ankette sorulan iş yerinde iç mekan tasarımına yönelik üniversite mezunu personel çalıştırıyor musunuz? sorusunun değerlendirilmesi Çizelge 6.7’de verilmiştir.

Çizelge 6.7. İşyerinde bulunan iç mekan tasarımına yönelik personel sayısı

İç Mekan Tasarımına Yönelik Üniversite Mezunu Personel	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Evet	10	19,6	18	35,3	28	54,9
Hayır	14	27,5	9	17,6	23	45,1
Toplam	24	47,1	27	52,9	51	100

Çizelge 6.7’ye göre, işletmelerin %54,9’unda iç mekan tasarımcısı çalışmaktadır.

Araştırmada, ankette sorulan işe başlarken yaptığınız işle ilgili eğitim aldınız mı? sorusunun değerlendirilmesi Çizelge 6.8’de verilmiştir.

Çizelge 6.8. İşe başlarken yapılan işle ilgili alınan eğitim

Eğitim Şekli	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
İş Başında Usta Tarafından	18	35,3	9	17,6	27	52,9
Uzman Kişi ve Kuruluşlar	11	21,6	18	35,3	29	56,9
Çıraklık Okulu	10	19,6	0	0,0	10	19,6

Çizelge 6.8'e göre, çalışanların işe başlarken aldıkları eğitimin %56,9'unun uzman kişi ve kuruluşlarca, %52,9'unun işbaşında usta tarafından, %19,6'sının çıraklık okulu tarafından verildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada, ankette sorulan işyerinizde iç mekan tasarıma yönelik hizmet içi eğitim uygulandı mı? sorusunun değerlendirilmesi Çizelge 6.9'da verilmiştir.

Çizelge 6.9. İşyerinizde iç mekan tasarımına yönelik hizmet içi eğitim uygulandı mı?

Hizmet içi Eğitim Durumu	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Üniversite	0	0,0	3	5,9	3	5,9
KOSGEB	0	0,0	1	2,0	1	2,0
İş Yeriniz Tarafından	5	9,8	5	9,8	10	19,6
Özel Kuruluşlar	6	11,8	4	7,8	10	19,6
Makine Aldığımız İş Yeri Tarafından	3	5,9	3	5,9	6	11,8
Uygulanmadı	13	25,5	11	21,6	24	47,1

Çizelge 6.9'a göre, işyerinizde iç mekan tasarımına yönelik hizmet içi eğitim %47,1 oranında uygulanmamıştır, %19,6'sı özel kuruluşlarca, %19,6'sı işyeri tarafından, %11,8'i makine alınan işyeri tarafından, %5,9'u üniversite tarafından, %2,0'si KOSGEB tarafından uygulanmıştır.

Araştırmada, şletmelerin üretim miktarını neye göre belirlediği Çizelge 6.10'da verilmiştir.

Çizelge 6.10. Üretim miktarınızı neye göre belirliyorsunuz?

Nedenler	Üretim Yapan şletmeler	
	N	(%)
Sipariş Üzerine	24	47,1
Üretim Maliyeti	20	39,2
İç Talep	18	35,3
Ürün Fiyatları	4	7,8
Dış Talep	3	5,9
Finansman Koşulları	16	31,4

Çizelge 6.10'a göre, firmaların %47,1'i sipariş üzerine, %39,2'si üretim maliyeti, %35,3'ü iç talep, %31,4'ü finansman koşulları, %7,8'i ürün fiyatları, %5,9'u dış talep üzerine üretim miktarlarını belirlemektedirler.

Araştırmada, ankette sorulan başka bir firmaya üretim yaptırıyor musunuz? sorusunun değerlendirilmesi Çizelge 6.11'de verilmiştir.

Çizelge 6.11. Başka bir firmaya üretim yaptırıyor musunuz?

Başka Bir Firmaya Üretim Yaptırıyor Musunuz?	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Evet	3	5,9	26	51,0	29	56,9
Hayır	21	41,2	1	2,0	22	43,2
Toplam	24	47,1	27	52,9	51	100

Çizelge 6.11'e göre, %56,9 oranında başka firmalara üretim yaptırılıyor.

Araştırma da, işyerinizin bir önceki seneye göre 2008 yılındaki ortalama kapasite kullanım oranları Çizelge 6.12'de verilmiştir.

Çizelge 6.12. İşyerinizin bir önceki seneye göre 2008 yılındaki ortalama kapasite kullanım oranını belirtiniz?

2008 Yılındaki Ortalama Kapasite Kullanım Oranı	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
% 1-30	4	7,8
% 31-60	16	31,4
% 61-100	4	7,8

Çizelge 6.12'ye göre, firmaların %31,4'ü işletme kapasitesini %31-60 aralığında kullanmıştır, %7,8'i işletme kapasitesini %61-100 aralığında kullanmıştır, %7,8'i işletme kapasitesini % 1-30 aralığın da kullanmıştır.

Araştırma da, tasarımın üretime hazırlanmasında üretim öncesinde hangi işlem basamaklarını yapıyorsunuz? sorusunun sonucu Çizelge 6.13'de verilmiştir.

Çizelge 6.13. Tasarımın üretime hazırlanmasında, üretim öncesinde hangi işlem basamaklarını yapıyorsunuz?

Üretim Öncesi İşlem Basamakları	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
Malzeme İhtiyaç Listesi	24	47,1
Parça Kesim Listesi	10	19,6
Malzeme Kesim Planı	14	27,5
Maliyet Analizi	21	41,2

Çizelge 6.13'e göre, üretim yapan işletmelerin %47,1'inde malzeme ihtiyaç listesi, %41,2'sinde maliyet analizi, %27,5'inde malzeme kesim planı, %19,6'sında parça kesim listesi hazırlanmakta ve kullanılmaktadır.

Araştırma da, imalat aşamasında ürüne ait unsurlardan hangisini kullanıyorsunuz? sorusunun sonucu Çizelge 6.14'de verilmiştir.

Çizelge 6.14. Ürünün imalatı sırasında ürüne ait unsurlardan hangisini kullanıyorsunuz?

İmalat Aşamasında Kullanılan Proje Türü	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
Perspektif Görünüş	6	11,8
Ön Cephe Görünüşü	20	39,2
Ölçekli Kesit ve Detay Görünüş	4	7,8
Hepsi	1	2,0

Çizelge 6.14'de göre, firmaların %39,2'si ön cephe görünüşünü, %11,8'i perspektif görünüşünü, %7,8'i ölçekli kesit ve detay görünüşünü, %2'sinin de hepsini kullandığı saptanmıştır.

Araştırmada, ankette sorulan imalat sırasında ürün parçalarına ait sıra formu kullanıyor musunuz? sorusunun değerlendirilmesi Çizelge 6.15’de verilmiştir.

Çizelge 6.15. Ürünün imalatı sırasında ürün parçalarına ait işlem sıra formu kullanıyor musunuz?

İmalat Sırasında Sıra Formu Kullanıyormusunuz?	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
Kullanıyorum	7	13,7
Kullanmıyorum	17	33,3

Anket sonucuna göre, firmaların %33,3’ü işlem sıra formunu kullanmıyor, %13,7’si kullanıyor.

6.2.2. Tasarım(AR-GE) sorunu

Araştırma da, firmaların faaliyet alanlarıyla ilgili model ve tasarım ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorsunuz? sorusunun cevabı Çizelge 6.16’da verilmiştir.

Çizelge 6.16. Faaliyet alanınızla ilgili model veya tasarım ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorsunuz?

Model ve Tasarım İhtiyacının Karşılanması	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Tasarım Birimi Var	4	7,8	13	25,5	17	33,3
Müşteri İstekleri	24	47,1	26	51,0	50	98,0
İnternet	17	33,3	25	49,0	42	82,4
Katolog/Dergi	20	39,2	26	51,0	46	90,2

Çizelge 6.16’ya göre, firmalar tasarım ihtiyaçlarını %98 oranında müşteri istekleri doğrultusunda, %90,2 oranında katalog ve dergilerden, %82,4 oranında internetten, %33,3 oranında tasarım birimi aracılığıyla karşıladıkları belirlenmiştir.

Araştırma da, firmalara sorulan dekorasyonla ilgili yenilikleri ve gelişmeleri nasıl takip ediyorsunuz sorusuna verilen cevap Çizelge 6.17’de verilmiştir.

Çizelge 6.17. Dekorasyonla ilgili yenilik ve gelişmeleri nasıl takip ediyorsunuz?

Dekorasyonla İlgili Yenilik ve Gelişmelerin Takibi	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Ülke İçindeki Fuarlar	12	23,5	22	43,1	34	66,6
Ülke Dışındaki Fuarlar	3	5,9	14	27,5	17	33,4
Ürünlerle İlgili Yayın ve Kataloglar	19	37,3	23	45,1	42	82,4
KOSGEB, TSE Gibi Kuruluşlarla İş Birliği	4	7,8	5	9,8	9	17,6
Aynı Sektörde Çalışan Diğer İş Yerlerinin Tecrübeleri	15	29,4	20	39,2	35	68,6

Çizelge 6.17’ye göre, %82,4’ü ürünlerle ilgili yayın ve kataloglar, %68,6’sı aynı sektörde çalışan diğer iş yerlerinin tecrübelerinden, %66,6’sı ülke içindeki fuarlardan, %33,3’ü ülke dışındaki fuarlardan, %17,6’sı KOSGEB, TSE gibi kuruluşlardan dekorasyonla ilgili yenilik ve gelişmeleri takip etmektedirler.

6.2.3. Müşteri ilişkileri ile ilgili sorunlar

Araştırma da, firmalara sorulan, ürünlerinizle ilgili olarak müşteriler sizinle nasıl temasa geçiyor sorusuna verilen cevap Çizelge 6.18’de verilmiştir.

Çizelge 6.18. Ürünlerinizle ilgili olarak müşteri sizinle nasıl temasa geçiyor?

Müşterinin Firmaya Nasıl Ulaştığı	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler	
	N	(%)	N	(%)
Atölyede	12	23,5	0	0,0
Mağazada	11	21,6	16	31,4
Müşteri Yardımı ile	22	43,1	23	45,1
Reklam	9	17,6	8	15,7
Diğer Faktörler	1	2,0	2	3,9

Çizelge 6.18’e göre, %45’i müşteri yardımıyla, %26’sı mağazada, %16’sı reklamlarla, %10’u atölyede, %3’ü diğer faktörlerle firmaya ulaşmışlardır.

Araştırma da, projenizin tasarımını yaparken müşterinizin öneri ve isteklerinde nelere dikkat ediyorsunuz sorusuna verilen cevap Çizelge 6.19 ‘da verilmiştir.

Çizelge 6.19. Projenizin tasarımını yaparken müşterinizin öneri ve isteklerinde nelere dikkat ediyorsunuz?

Proje Tasarımında Müşteri Öneri ve İstekleri	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Malzeme ve Renk Seçimi	23	45,1	27	52,9	50	98,0
Ölçülendirme	22	43,1	27	52,9	50	96,0
Mekanın Fiziksel Durumu	23	45,1	27	52,9	50	98,0
Özel İstekler	20	39,2	27	52,9	47	92,1

Çizelge 6.19'a göre, %98 oranında malzeme ve renk seçimi, mekanın fiziksel durumu, %96 oranında ölçülendirme, %92,1 oranında özel istekler proje tasarımını etkilemektedir.

6.2.4. Teknoloji sorunu

Araştırma da, tasarımını yapmış olduğunuz projeyi müşteriye nasıl sunuyorsunuz sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.20'de verilmiştir.

Çizelge 6.20. Tasarımını yapmış olduğunuz ürününüze ait projenizi müşteriye nasıl sunuyorsunuz?

Proje Sunumu	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Bilgisayar Ortamında Üç Boyutlu	6	11,8	18	35,3	24	47,1
Perspektif Hazırlama	8	15,7	11	21,6	19	37,3
Plan Yerleşimi ve Görünüş Çizimleri	8	15,7	10	19,6	18	35,3
Karakalem Taslak Proje	9	17,6	0	0,0	9	17,6
Müşterinin Getirdiği Proje	11	21,6	10	19,6	21	41,2

Çizelge 6.20'ye göre, %47,1'i bilgisayar ortamında üç boyutlu olarak, %41,2'si müşterinin getirdiği projeye, %37,3'ü perspektif hazırlayarak, %35,3'ü plan yerleşimi ve görünüş çizimleriyle, %17,6'sı karakalem taslak projeden tanıtıyor.

Araştırma da, yerinde ölçü alma işlemlerinde hangi araçları kullanıyorsunuz sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.21'de verilmiştir.

Çizelge 6.21. Yerinde ölçü alma işlemlerinde hangi araçları kullanıyorsunuz?

Yerinde Ölçü Alma	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Serbest Elle	24	47,1	27	52,9	51	100
Labtop Bilgisayar ile	2	3,9	5	9,8	7	13,7
Fotoğraf veya Kamera Çekimi	12	23,5	15	29,4	27	52,9

Çizelge 6.21'e göre, yerinde ölçü alma işini %100'ü serbest elle, %52,9'u fotoğraf veya kamera çekimi ile, %13,7'si labtop aracılığıyla gerçekleştiriyor.

6.2.5. Ambalaj, nakliye ve montaj sorunları

Araştırma da, ürünlerinizin yerine sevki sırasında nelere dikkat ediyorsunuz sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.22'de verilmiştir.

Çizelge 6.22. Ürününüzün yerine sevki esnasında nelere dikkat ediyorsunuz?

Sevkiyat Sırasında Dikkat Edilen Hususlar	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Bitmiş Ürün Kontrolü	14	27,5	20	39,2	44	66,7
Ambalajlama	24	47,1	27	52,9	51	100
Diğer	0	0,0	3	5,9	3	5,9

Çizelge 6.22'ye göre, ürünün yerine sevki sırasında %100'ü ambalajlamaya, %66,7'si bitmiş ürün kontrolüne, %5,9 'u diğer faktörlere dikkat ediliyor.

Araştırma da, aksesuarlara ait montaj yöntemlerinden hangisini kullanıyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.23'de verilmiştir.

Çizelge 6.23. Aksesuarlara ait montaj yöntemlerinden hangisini kullanıyorsunuz?

Aksesuar Montaj Yöntemleri	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Ölçekli Montaj Resmi	7	13,7	16	31,4	23	45,1
Aksesuarları Yerine direk Montaj	19	37,3	18	35,3	37	72,6

Çizelge 6.23'e göre, firmaların %72,6'sı aksesuarları yerine direk montaj ediyor, %45,1'i ölçekli montaj resmi kullanıyor.

Araştırma da, parça montajındaki köşe birleştirmelerde hangi birleştirmeyi kullanıyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.24'de verilmiştir.

Çizelge 6.24. Ürününüzün parça montajındaki köşe birleştirmelerinde hangi birleştirme yöntemini kullanıyorsunuz?

Köşe Birleştirme Yöntemi	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Kavelalı Birleştirme	13	25,5	13	25,5	26	51,0
Yabancı Çıtalı Birleştirme	9	17,6	6	11,8	15	29,4
Bağlantı Elemanı/Aksesuar ile Birleştirme	23	45,1	22	52,9	50	98,0
Tutkal ve Vidalama	17	33,3	17	33,3	34	66,6

Çizelge 6.24'e göre, parça montajındaki köşe birleştirmelerinde, %98'i bağlantı elemanlarıyla birleştirme yöntemini, %66,6'sı tutkal ve vidalama yöntemini, %51'i kavelalı birleştirme yöntemini, %29,4'ü yabancı çıtalı birleştirme yöntemini kullanıyor.

Araştırma da, ürünün yerine nakliyesini nasıl gerçekleştiriyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.25'de verilmiştir.

Çizelge 6.25. Ürünün yerine nakliyesini nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

Nakliye Şekli	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Firma Aracı ile	16	31,4	16	31,4	32	62,8
Nakliye ile	15	29,4	21	41,2	36	70,6
Müşterinin Aracı ile	0	0,0	1	2,0	1	2,0
Diğer Faktörler	6	11,8	2	3,9	8	15,7

Çizelge 6.25'e göre, ürünlerin yerine sevki %70,6 oranında nakliye aracı ile, %62,8 oranında firma aracı ile, %15,7 oranında diğer faktörlerle, %2 oranında müşterinin aracı ile gerçekleştiriliyor.

Araştırma da, ürünün yerine montajı ve mekanın hazırlanmasında hangi işlem basamaklarını kontrol ediyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.26'da verilmiştir.

Çizelge 6.26. Ürünün yerine montajı ve mekanın hazırlanmasında hangi işlem basamaklarını kontrol ediyorsunuz?

Ürün Montajı ve Mekanın Hazırlanmasında Takıp Edilen İşlem Basamakları	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Elektrik Tesisatı	18	35,3	26	51	44	86,3
Su Tesisatı	18	35,3	27	52,9	45	88,2
Fayans ve Boya İşlemleri	14	27,5	27	52,9	41	80,4
Mekanın Hazırlanması Müşteriye Ait	5	9,8	2	3,9	7	13,7

Çizelge 6.26'ya göre, firmaların %86,3'ünün elektrik tesisatını, %88,2'sinin su tesisatını, %80,4'ünün fayans ve boya işlerini kontrol ettikleri, %13,7'sinin de mekanın hazırlanmasını müşteriye bıraktıkları belirlenmiştir.

Araştırma da, ürettiğiniz donatı elemanlarının yerine montajını nasıl yapıyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.27'de verilmiştir.

Çizelge 6.27. Ürettiğiniz donatı elemanlarının yerine montajını nasıl yapıyorsunuz?

Donatı Elemanlarının Montajı	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Firma Tarafından Yapılıyor	21	41,2	26	51,0	47	92,2
Müşteri Tarafından Yapılıyor	1	2,0	0	0,0	1	2,0
Servis Tarafından Yapılıyor	3	5,9	1	2,0	4	7,8

Çizelge 6.27'ye göre, %92,2'sinde donatı elemanlarının montajı firma tarafından yapılıyor, %7,8'inde donatı elemanlarının montajı servis tarafından yapılıyor, %2,0'sinde donatı elemanlarının montajı müşteri tarafından yapılıyor.

6.2.6. Hammadde sorunu

Araştırma da, kullandığınız hammadde malzemeyi nasıl temin ediyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.28’de verilmiştir.

Çizelge 6.28. Kullandığınız hammadde malzemeyi nasıl temin ediyorsunuz?

Hammadde Temini	Üretim Yapan İşletmeler	
	N	(%)
Direk Fabrika	6	11,8
Bayi	8	15,7
Perakende Satıcı	17	33,3

Çizelge 6.28’e göre, kullanılan ham maddenin %33,3’ü perakende satıcıdan, %15,7’si bayiden, %11,8’i direk fabrikadan temin edilmektedir.

Araştırma da, kullandığınız aksesuarların hangi özelliklerini göz önüne alıyorsunuz? sorusuna verilen yanıt Çizelge 6.29’da verilmiştir.

Çizelge 6.29. Ürünlerinizle birlikte kullandığınız aksesuarların hangi özelliklerini göz önüne alıyorsunuz?

Aksesuar Özellikleri	Üretim Yapan İşletmeler		Tasarıma Dayalı Pazarlama Yapan İşletmeler		Toplam	
	N	(%)	N	(%)	N	(%)
Kalite	8	15,7	15	29,4	23	45,1
Marka	7	13,7	8	15,7	15	29,4
Fiyat	24	47,1	27	52,9	51	100

Çizelge 6.29’a göre, %100’ünde fiyat, %45,1’inde kalite, %29,4’ünde marka dikkate alınıyor.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ankara’da mobilya ve dekorasyon firmalarının çalışma alanlarının ve karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi amacıyla, Siteler bölgesinde 24 adet, Çankaya bölgesinde 27 adet olmak üzere toplam 51 adet işletmede uygulanan anket sonuçlarına yönelik sonuçlar ve öneriler aşağıda verilmiştir.

7.1. Sonuçlar

Sektörün en önemli sıkıntılarında biri, hammadde teminindeki zorluklardır. Anket sonuçlarına göre kullanılan ham maddenin, %33,3’ünün perakende satıcıdan, %15,7’sinin bayiden, %11,8’inin direk fabrikadan temin edildiği görülmektedir.

Sektördeki sıkıntılardan biriside kapasite kullanım oranıdır. Anket sonucuna göre iş yerlerinin bir önceki seneye göre 2008 yılındaki ortalama kapasite kullanım oranları, %31-60 aralığındadır. İşyerlerinin 2008 yılında tam kapasite ile çalışmama nedenleri şu şekilde sıralanıyor; mali imkansızlıklar, talep yetersizliği, mevsimlik çalışma, hammadde yetersizliği, işçilerle ilgili meseleler, enerji yetersizliğidir.

Ürün tasarımları genellikle müşteri istekleri doğrultusunda yapılmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre işletmelerde %54,9 oranında iç mekan tasarımına yönelik eleman çalıştırılıyor olmasına rağmen tasarım ekipleri oluşturulmadığı için internetten, katalog ve dergilerden ürün taklitçiliği yapılmaktadır. Bu da model oluşturmak için tasarım ekibi oluşturan ve büyük kaynaklar harcayan işletmelere darbe vurmaktadır.

Araştırma sonucuna göre, çalışanların %56,9’u uzman kişi ve kuruluşlardan, %52,’u işbaşında usta tarafından, %19,6’sı çıraklık okulundan işe başlarken eğitim almıştır. Yeterli teknik bilgi ve beceriye sahip elemana duyulan gereksinim önemli bir sorundur. Üreticilerin sınırlı imkânlarıyla ve üretime öncelik verilmesi nedeniyle teknolojik gelişmeler yeterince takip edilememekte, eleman yetiştirilmesi gibi

konular geri planda kalmaktadır. Eğitimli eleman eksikliği işletmelerin kendi çabalarıyla aşabilecekleri bir sorun değildir.

Araştırma sonuçlarına göre ürünlerin yerine sevki, %70,6 oranında nakliye aracı ile, %62,7 oranında firma aracı ile, %15,7 oranında diğer faktörlerle, %2 oranında müşterinin aracı ile gerçekleştirilmektedir. Nakliye firmaları, yükleri taşırken bazen gerekli özeni yeterince göstermemekte, bazı firmalar da mobilyayı alıcıya teslim etmeden önce aktarma yapmakta, özen gösterilmeden yapılan nakliye ve aktarma, mobilyalarda hasara sebep olmaktadır. Tüketici, bir mobilyayı diğeriyle karşılaştırırken, ürünün sadece fiziksel unsurlarını değil, üretici tarafından sağlanan montaj, tamir, bakım, yedek parça, satış sonrası hizmet, ödeme kolaylıkları gibi ek ve psikolojik fayda sağlayan unsurlarını da göz önüne almaktadır. Bir ürün, yaşam süreci boyunca, ihtiyaç duyulduğu her anda, üretim amacına uygun işlevini yerine getirmekle yükümlüdür.

7.2. Öneriler

Firmaların hammaddeyi direk üretim yerinden temin edememesi, hammaddeyi daha yüksek fiyatlara almasına sebep olmaktadır. Kaliteli ve yüksek fiyatlı ürünlere talebin düşük olması sebebiyle, kalitesi düşük ve fiyatları daha uygun olan hammadde ile çalışılmaktadır. Bu durum ürün kalitesini etkilediği gibi işçilik ve malzeme kayıplarına yol açmıştır. Kalite problemleri satışların düşük olmasına ve talep yetersizliğine de yol açmaktadır. Üretici firmaların hem kaliteli hem de uygun fiyatlı ham madde temin edebilmeleri için direk fabrikadan alım yapmaya yönelmeleri yararlı olacaktır.

Türk mobilya ve dekorasyon sektörünün, ülkeye bir sanayi olarak girdiği günden beri büyük ilerlemeler kaydettiği görülmektedir. Ancak bu gelişmeler, mobilya ve dekorasyon sektöründe yaşanan sıkıntıları giderememiştir. Finansman sıkıntısı yaşayan işletmeler devlet tarafından desteklenmelidir. Üretim tipleri geliştirilirken gereksiz ayrıntı ve gösterişlerden kaçınılmalı, imalata, standartlara ve sipariş talebine uygun bir sistem kurulmalıdır. Sektörün dış pazarlara açılabilmesini sağlayacak

dönüşümler gerçekleştirilirse, kapasite kullanım oranları da büyük ölçüde artacağı tahmin edilmektedir.

Her işletme bünyesinde kurulacak ar-ge birimi ile mobilyada modülerlik uygulamasına geçilmeli, müşteri istekleri ve müşteri zevkleri göz önüne alınmalıdır. İnsanın yaşam tarzına uygun mobilya tasarımına önem verilmeli, mobilyada tatmin düzeyinin yükseltilmesi konusunda çaba gösterilmelidir. Bunun için daha çok tasarımcının mobilya sektörüne katılması sağlamalı, mobilya tasarımı cazip hale getirilmeli ve teşvik edilmelidir. İşletmeler kendilerine ait ürün modellerini Türk Patent Enstitüsü'ne tescil ettirerek yasal koruma altına almaları yararlı olacaktır.

Ülkemizde, mobilya ve dekorasyon sektörüne eğitilmiş işgücü yetiştiren kurumlar, teknik liseler, endüstri meslek liseleri, çıraklı eğitim merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığının düzenlediği özel kurslar ve üniversitelerin ilgili bölümleridir. Üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde öğretim kurumlarının endüstriye yönelik çalışmalar yapmaları, mobilya ve dekorasyon işletmelerinin de kapılarını öğretim üyelerine açarak üniversitelerdeki bilgi birikiminin endüstriye aktarılmasını sağlamaları, gelişime büyük katkı sağlayacaktır.

Gelişen teknolojiyi takipte güçlük çeken işletmelerin çalışanları, mesleki eğitim kurslarından geçirilerek bilgi ve becerileri arttırılmalıdır. Sektör çalışanlarına, mobilyada fonksiyonellik, kalite kontrol, model geliştirme gibi ihtiyaçlara yönelik kurslar düzenlenmeli ve seminerler verilmelidir. Bilgisayar destekli tasarım sistemleri, teknolojiden yararlanabilme gibi teknik bilgi ve beceriye sahip olabilmeleri için, eğitim veren kamu kurumları ve özel sektör tarafından desteklenmelidir.

Türk mobilya sektöründe nitelikli işgücünün yetiştirilmesi ile üretimde kullanılan kaynaklardan azami fayda sağlanacak, ürünler teknik standartlara uygun kalitede üretilecek, iş verimliliği artacak, tüketici istekleri en yüksek oranda karşılanacak, uluslararası pazarda rekabet edilebilecek, gelişen teknoloji yakından takip edilebilecektir.

Yaşam kalitesi arttıkça, daha kaliteli mal ve hizmetlere talep artmakta, insanlar para ödedikleri ürün ya da hizmetten beklenen karşılığın alınacağından emin olmak istemektedirler. Mobilya dekorasyon firmaları, kalitenin uygunluğu ve bunun zaman içinde korunmasına dikkat etmelidir. Mobilyanın ambalaj, depolama ve taşıma gibi en son safhalarına gereğince önem verilmelidir. Satılan mobilyaların alıcıya sağlam ve eksiksiz olarak ulaştırılması müşteri memnuniyetini arttıracaktır.

Mobilya satış mağazalarının teşhir alanlarının büyüklüğü ürün tanıtımının yapılmasında ve satışların artmasında kolaylık sağlayan faktörlerden biridir. Bunun için işletmelerimizin bir araya gelerek açılan büyük mağazalarda ürünlerini teşhir etmelerinin önemi büyüktür.

KAYNAKLAR

- 1- *Türk Standartları TS 4521*, “Ahşap Mobilya Tanımı”, Ankara, 1 (1990).
- 2- Güray, A., Baykan, İ., “Mobilya Endüstrisinde Kalite Kontrol ve Test Teknikleri”, *Hacettepe Üniversitesi Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Yayınları*, Ankara, 24 (1993).
- 3- Işık, Z., Yıldırım, K., “Dekorasyonda İnce Yapı Ders Kitabı”, Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Anabilim Dalı, *Zirve Ofset Ltd.Şti.*, Ankara, 1 (2002).
- 4- Akın, H., “İstanbul’da KOBİ Kapsamındaki Mobilya Üretim İşletmelerinin Yapısal Sorunları ve Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 1 (2003).
- 5- Sönmez, A., Yıldırım, K., Gürleyen, L., Arslan, A.R., “Mobilya Endüstrisinde İhracata Yönelik Devlet Desteklerinin Firmalar Üzerindeki Etkileri”, Gazi Üniversitesi Mobilya ve Dekorasyon Bölümü, *Politeknik Dergisi*, 10(4):441-449 (2007).
- 6- Pirecioğlu, T., “Toplam Kalite Yönetimine Geçiş Sürecinde Türkiye Mobilya Endüstrisinin Kalite Altyapısının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 4 (1999).
- 7- Arslan, A.R., “Türkiye’nin Mobilya İhracatındaki Sorunlarının Belirlenmesi ve Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 4 (2006).
- 8- Dalmış, I.S., “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Tasarımdan Üretime Geçiş Aşamasının Bir Bölge ve Sektör Ölçeğinde İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü*, İstanbul, 28 (2006).

- 9- Çakar, Ü., ‘‘Tedarik Zinciri Yönetimi ve Bilgi İletişim Teknolojileri Etkileşimi’’, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 19 (2003).
- 10- Altınok, M., ‘‘Mobilya Üretiminde Endüstriyel Tasarım’’,Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 14 (1989).
- 11- Kurtoğlu, A., ‘‘Günümüzde Türkiye ve Dünya Mobilya Endüstrisi ve Dış Ticaret’’, *Mobilya Dergisi*, Kasım-Aralık, 16-34 (2001).
- 12- Şimşek, Z., ‘‘Uluslar Arası Rekabet Gücü Açısından Türk Mobilya Sektöründe Özgün Bir Tasarım Kültürü Oluşturulması ve Önemi’’, *1. Ulusal Mobilya Kongresi*, Ankara, 91-96 (1997).
- 13- Kurtoğlu, A., ‘‘Türkiye Mobilya Dış Ticaretinin Bölgesel Dağılımı’’, *Mobilya Dergisi*, Mayıs-Haziran, 8-30 (1999).
- 14- Altınok, M., Gürleyen, L., ‘‘Türkiye Mobilya Sektöründe Fabrika Planlayanların Etkin Rollerinin Tespiti’’, Gazi Üniversitesi, *Politeknik Dergisi*, 9(2):131-139 (2006).
- 15- Demirci, S., ‘‘Türkiye Mobilya Endüstrisinin Sorunları ve Çözüm Önerileri’’ Ege Üniversitesi, Ege Meslek Yüksekokulu Mobilya ve Dekorasyon Programı, *Politeknik Dergisi*, 8 (4):369-379 (2005).
- 16- Kurtoğlu, A., Koç, H., Aksu, B., ‘‘Türk Mobilya Sanayinin Yapısal Görünümü’’, *1.Uluslar Arası Mobilya Kongresi ve Sergisi*, İstanbul, 19-29 (1999).
- 17- Efe, H., Demirci,S., ‘‘Türkiye ve Dünya Mobilya Dış Ticareti Üzerine Bir Araştırma’’, Gazi Üniversitesi, *Politeknik Dergisi*, 8(2):179-187 (2005).
- 18- Süer, I., ‘‘Avrupa Birliği Ülkelerinde ki Mobilya Sanayinin Yapısal Özellikleri’’, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 8:75-92 (2000).

- 19- Aras, R., İmirzi, H.Ö., Akın, H., ‘‘İstanbul ‘daki Küçük ve Orta Ölçekli Mobilya Üretim İşletmelerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri’’, *Politeknik Dergisi*, 10:105-110 (2007).
- 20- Er, A.H., ‘‘Mobilya Endüstrisinde Tasarım Yönetimi (Büyük ve Küçük Ölçekli Türk Firmalarından Örnekler)’’, *1.Ulusal Mobilya Kongresi*, Ankara, 79-89 (1997)
- 21- Adnan, E., ‘‘Bina Bilgisi Temel Ders Kitabı’’, *M.E.Basımevi*, Ankara, 1-3 (2000).
- 22- Yıldırım, K., Kasal, Ö., ‘‘Çizim Mekanlarında İnsan, Eylem, Donatı Elemanı İlişkileri Üzerine Bir Araştırma’’, *Politeknik Dergisi*, 8(3):289-299 (2005).
- 23- Dincel K., Işık Z., ‘‘Mobilya Sanat Tarihi’’, *Milli Eğitim Basımevi*, İstanbul, 5 (1979).
- 24- Aras, R., ‘‘Mobilya Stilleri’’, *Bizim Büro Basımevi*, Ankara, 11-166 (2001).
- 25- Fırançıs, D., K.,Ching, ‘‘İç Mekan Tasarımı’’, Elçioğlu, B., *Yapı Yayınları*, İstanbul, 9-87 (1995).
- 26- Fidan, A., Gökçe, T., Karakaya, F., Özçiftçi, S., Uzmen, R., Yalım, T., ‘‘Axis 2000 Ansiklopedik Sözlük’’, *Doğan Kitapçılık*, Ankara, 738 (2000).
- 27- Dincel, K., Işık, Z., ‘‘Ağaç İşleri Teknik Resmi’’, *M.E.Basımevi*, Ankara, 159-353 (1996).
- 28- Efe, H., ‘‘Mobilya Endüstrisinde Bağlantı Elemanı Olarak Kullanılan Soket Vidanın Mukavemet Özellikleri’’, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 5 (1991).

- 29- İnternet: ‘‘Banyo ve Mutfak Mobilyası Resimleri’’, <http://www.adeko.com.tr> , (2009).
- 30- Yıldırım, K., Hacıbaloglu, M., ‘‘Konut Mutfakları ile İlgili Ergonomik Bir Araştırma’’, Gazi Üniversitesi, *Politeknik Dergisi*, Ankara, 13(3):2 (2000).
- 31- Arcan, E., Evcı, F., ‘‘Mimari Tasarıma Yaklaşım’’, *Tasarım Yayın Grubu*, İstanbul, 18 (1999).
- 32- *Türk Standartları TS 6384*, ‘‘Ahşap Mobilya-Mutfak Dolabı’’, Ankara, 1(1993).
- 33- *Yataş AŞ.*, ‘‘Otel Proje İşleri’’, Proje, Teknik Çizimleri, İnşaat Resimleri ve Renderlar, Mobilya Resimleri, (2008-2009).
- 34- *Türk Standartları TS 7943*, ‘‘Mobilya-Tv. Sehpa’sı’’, Ankara, 1 (1990).
- 35- *Türk Standartları TS 8142*, ‘‘Ahşap Mobilya-Puf’’, Ankara, 1 (1990).
- 36- *Türk Standartları TS 8192*, ‘‘Ahşap Mobilya-Çamaşır Dolabı’’, Ankara,1(1990).
- 37- *Türk Standartları TS 5482*, ‘‘Ahşap Mobilya-Elbise Dolabı İmalat Kuralları’’, Ankara, 1 (1988).
- 38- *Türk Standartları TS 5601*, ‘‘Ranza İmal Kuralları’’, Ankara, 1 (1988).
- 39- *Türk Standartları TS 7026*, ‘‘Ahşap Mobilya-Komodın’’, Ankara, 1 (1993).
- 40- Şenel, A., ‘‘Mobilya Tasarımı ve Üretim Süreçleri’’, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitimi Fakültesi*, Ankara, 3-83 (1995)
- 41- TESOB, *Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği*, 52 (1999).

42- Ümit, Ç., “Tedarik Zinciri Yönetimi ve Bilgi İletişim Teknolojileri Etkileşimi”, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi(Endüstri Mühendisliği) Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 21 (2003).

43- Nigan, B., “Tasarlama Kuramları ve Metotları”, *Birsen Yayınevi*, İstanbul, 1 (2003).

EK-1 Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

Sayın Firma Yetkilisi,

Bu anket çalışmasıyla, Ankara da dekorasyon firmalarının çalışma alanlarının belirlenmesi ve karşılaştıkları problemlerin incelenmesi ile dekorasyon işi yapan firmalarda ki sorunların saptanması amaçlanmaktadır.

Bu Anket, **Yrd.Doç.Rahmi ARAS** danışmanlığında **Ayşe İlkay ÜSTÜNER** tarafından Yüksek Lisans Tezi için yapılacaktır. Çalışmadan sağlanacak olan bilgiler Türkiye Cumhuriyeti Kanun ve Yönetmeliklerine göre korunacak olup; Yüksek Lisans Tezinin yazımında kullanılacaktır.

Firmanın Adı :.....Tarih:.....

Firmanın Adresi:.....

Telefon :.....Faks :..... Mail:.....

Lütfen aşağıdaki soruları ilgili kutunun içerisine (x) koyarak işaretleyiniz?

1- Üretim Şekliniz nedir?

( ) Sipariş Dayalı Üretim ( ) Seri/Hazır Üretim

2- Çalışanların Vasıfları nedir? Kaç kişi çalışıyor?

( ) İşçi:..... ( ) Teknik Öğretmen:.....( ) Usta:..... ( )Mimar:.....

( )İç Mimar:..... ( )Endüstri Tasarımcısı:.....( )Mühendis:.....( ) Diğer:.....

3- Çalışan işçi sayısı kaçtır?

1-9 ( ) 10 ve Üzeri ( )

4- İşyerinizin Üretim Türü Nedir?

( ) Mutfak dolabı ( ) Genç odası ( ) Banyo ( ) Yatak odası

( ) Ofis mobilyası ( )Yemek odası ( )Hepsi ( ) Diğerleri...

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

5- Üretim miktarınızı neye göre belirliyorsunuz? (Size uygun olanları işaretleyiniz)

- Sipariş üzerine Üretim maliyeti İç talep Ürün fiyatları
 Dış talep Finansman koşulları Diğer (belirtiniz) .....

6- İşe başlarken yaptığınız işle ilgili bir eğitim aldınız mı?

- İşbaşında usta tarafından
 Uzman kişi ve kuruluşlarca verilen eğitimle
 Çıraklık okulu vasıtasıyla
 Diğer .....

7- İşyeri mülkiyet durumu:

- Mülkiyet Kira

8- İşyerinin faaliyet gösterdiği binanın, işin özelliğine göre tasarlanma durumu nedir?

- Üretim özelliğine uygun tasarlanmış
- İhtiyaca göre sonradan tadilat yapılmış
- Makine yerleşimi binanın mimari planına göre yapılmış
- Diğer.....

9- İşyerinizde mekân tasarımına yönelik üniversite mezunu personel çalıştırıyor musunuz?

- Evet Hayır

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

10- İşyerinizde mekân Tasarımına yönelik hizmet içi eğitim uygulandı mı ? Nasıl ?

- Üniversite
 KOSGEB
 Diğer kamu kuruluşları
 Özel kuruluşlar
 İşyerimiz tarafından
 Makine aldığımız işyeri tarafından
 Uygulanmadı

11- Faaliyet alanınızla ilgili model veya tasarım ihtiyaçlarınızı nasıl karşılıyorsunuz?

- Tasarım birimi var
 İnternet
 Müşteri istekleri
 Katalog / Dergi
 Diğer.....

12- Başka firmalara üretim yaptırıyor musunuz?

- Evet   Hayır

13- İş yerinizin bir önceki seneye göre 2008 yılındaki ortalama kapasite kullanım oranını belirtiniz ?

% .....

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

14- İş yerinizin 2008 yılında tam kapasite ile çalışmama nedenlerini toplam 100 olacak şekilde dağıttınız ?

- ( ) Hammadde yetersizliği % .....
- ( ) İşçilerle ilgili meseleler (grev, lokavt vb.) % .....
- ( ) Mali imkansızlıklar % .....
- ( ) Talep yetersizliği % .....
- ( ) Enerji yetersizliği % .....
- ( ) Mevsimlik çalışma % .....
- ( ) Diğer % .....

Toplam: % 100

15- Tasarım sürecinde kullandığınız programların adını yazınız ?

- ( ) Auto CAD
- ( ) 3D Max
- ( ) Corel Draw
- ( ) .....

16- Mekân Tasarımı ile ilgili yenilik ve gelişmeleri nasıl takip ediyorsunuz? (Size uygun olanları işaretleyiniz)

- ( ) Ülke içindeki fuarları takip ediyorum.
- ( ) Ülke dışındaki fuarları takip ediyorum.
- ( ) Ürünlerimizle ilgili yayın ve katalogları takip ediyorum.
- ( ) TÜBİTAK, KOSGEB, MPM, TSE vb. kuruluşlarla işbirliği yapıyorum.
- ( ) Aynı sektörde çalışan diğer iş yerlerinin tecrübelerinden yararlanıyorum.
- ( ) Diğer (belirtiniz).....

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

17- Ürünlerinizle ilgili olarak müşteri ile temasa nasıl geçiyorsunuz?

- Atölyede
- Mağazamızda
- Müşteri yardımı ile
- Reklam
- Diğer .....

18- Tasarımını yapmış olduğunuz ürününe ait projenizi müşterinize nasıl sunuyorsunuz?

- Bilgisayar ortamında 3 boyutlu sunum
- Perspektif hazırlama
- Plan yerleşimi ve görünüş çizimleri
- Karakalem taslak proje
- Müşterinin getirdiği proje

19- Yerinde ölçü alma işlemini hangi araçlarla gerçekleştiriyorsunuz?

- Serbest elle çizim üzerine ölçülerin yazımı
- Labtop bilgisayar ile yerinde taslak çizim ve ölçülerin yazımı
- Fotoğraf veya kamera çekimi
- Diğer .....

20- Projenizin tasarımını yaparken müşterinizin öneri ve isteklerinde nelere dikkat ediyorsunuz?

- Malzeme ve renk seçimi
- Ölçülendirme
- Mekânın fiziksel durumu (mimari özellikleri)
- Özel istekler
- Diğer .....

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

21- Tasarımınızın üretime hazırlanmasında, üretime geçmeden önce hangi işlem basamaklarını hazırlıyorsunuz?

- Malzeme ihtiyaç listesi
- Parça kesim listesi
- Malzeme kesim planı
- Maliyet analizi

22- Ürünün, imalat aşamasında ürüne ait projelerden hangisini kullanıyorsunuz?

- Perspektif görünüş
- Ön cephe görünüşü
- Ölçekli kesit ve detay görünüşleri
- Hepsi
- Hiçbiri

23- Ürününüzün imalatı sırasında ürün parçalarına ait işlem sıra formu kullanıyormusunuz?

- Kullanıyorum
- Kullanmıyorum

24- Aksesuarlara/Cihazlara ait montaj yöntemlerinden hangisini kullanıyorsunuz?

- Ölçekli montaj resmi
- Aksesuara ait kalıp çıkarma
- Aksesuarı yerine direkt montaj
- Hiçbirini kullanmıyorum.

25- Ürününüzün parça montajındaki köşe birleştirmelerinde hangi birleştirme yöntemini kullanıyorsunuz?

- Kavelalı birleştirme
- Yabancı çitalı birleştirme
- Bağlantı elemanı/aksesuar (minifix vb.)

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

26- Ürünüze ait kullanacağımız hammadde malzemeyi nasıl temin ediyorsunuz?

- Direkt fabrikadan temin
- Bayiden temin
- Perakende satıcıdan temin

27- Ürünüze birlikte kullanacağımız aksesuarların hangi özelliklerini göz önüne alıyorsunuz?

- Kalitesi
- Markası
- Fiyatı
- Hiçbiri

28- Ürününüzün yerine sevki esnasında nelere dikkat ediyorsunuz?

- Bitmiş ürün kontrolü
- Ambalajlama
- Açıkta (ambalajsız) sevk
- Diğer

29- Ürünün, yerine nakliyesini nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

- Firmamızın aracı ile
- Nakliyeciyi temini ile
- Müşterinin araç temini ile
- Diğer

EK-1 (Devam) Veri toplama aracı ve değerlendirme raporu

30- Ürünün yerine montajında, mekânın hazırlanması işleminde hangi işlem basamaklarını kontrol ediyorsunuz?

- Elektrik tesisatı
 Su tesisatı
 Fayans ve boya işlemleri
 Mekânın hazırlanması müşteriye ait
 Hiçbiri

31- Ürününüzle birlikte teslim edilecek olan donatı elemanlarının yerine montajını nasıl gerçekleştiriyorsunuz?

- Donatı elemanlarının montajı firmamız tarafından yapılıyor.
 Donatı elemanlarının montajı müşteri tarafından yapılıyor.
 Donatı elemanlarının montajını servis (bayi) yapıyor.
 Donatı elemanı montajı yapılmıyor.

32- Tasarım ve üretimini yapmış olduğunuz ürünlerle ilgili müşteri şikâyetlerini dikkate alıyor musunuz?

- Evet   Bazen   Hayır

Evet ise bu şikâyetler nelerdir:.....
.....
.....

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : ÜSTÜNER, Ayşe İlkay
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 21.07.1981 Kırıkkale
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0 (541) 880 78 70
e-mail : ayse.ilkay.ustuner@hotmail.com.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi/ TEF/ Mobilya ve Dek. Öğret.	2006
Önlisans	Afyon Kocatepe Üniversitesi/ Afyon MYO Mobilya ve Dek. Bölümü	2003
Lise	Eryaman Lisesi	1998

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2008-2010	Yataş AŞ.	Ar-ge Departmanı Projeli İşler Sorumlusu
2006-2008	Mobüler Mobilya	Satınalma ve Üretim Planlama Departmanı

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Balık tutmak, Fotoğraf çekmek